

Försvarsutskottets betänkande 2025/26:FöU8

Personalfrågor

Sammanfattning

Utskottet föreslår att riksdagen avslår samtliga motionsyrkanden i betänkandet. Dessa handlar om bl.a. personal- och kompetensförsörjning inom totalförsvaret och räddningstjänsten, jämställdhet och inkludering, veteraner samt frivilliga försvarsorganisationer.

I betänkandet finns 26 reservationer (S, V, C, MP).

Behandlade förslag

98 yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2025/26.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	4
Redogörelse för ärendet	7
Ärendet och dess beredning.....	7
Bakgrund	7
Utskottets överväganden.....	11
Totalförsvarsplikt	11
Utskottets ställningstagande.....	12
Värnplikt.....	13
Civilplikt	18
Försvarsmaktens förmåga att rekrytera och behålla personal	22
Jämställdhet och inkludering.....	28
Veteraner	32
Försvarsmusiken.....	35
Frivillig försvarsverksamhet.....	37
Civila skyttar och jägare.....	43
Personalförsörjning inom räddningstjänsten	46
Skydd för utländsk personal	51
Systemet med adjutanter.....	52
Reservationer	54
1. Totalförsvarsplikt, punkt 1 (V).....	54
2. Totalförsvarsplikt, punkt 1 (MP)	54
3. Värnplikt, punkt 2 (S).....	55
4. Värnplikt, punkt 2 (V)	56
5. Värnplikt, punkt 2 (C)	57
6. Värnplikt, punkt 2 (MP)	57
7. Civilplikt, punkt 3 (S).....	58
8. Civilplikt, punkt 3 (C)	59
9. Civilplikt, punkt 3 (MP)	59
10. Försvarsmaktens förmåga att rekrytera och behålla personal, punkt 4 (S).....	60
11. Försvarsmaktens förmåga att rekrytera och behålla personal, punkt 4 (V)	61
12. Försvarsmaktens förmåga att rekrytera och behålla personal, punkt 4 (C).....	62
13. Försvarsmaktens förmåga att rekrytera och behålla personal, punkt 4 (MP)	63
14. Jämställdhet och inkludering, punkt 5 (S, V, C, MP)	64
15. Veteraner, punkt 6 (S, V).....	65
16. Veteraner, punkt 6 (C).....	66
17. Veteraner, punkt 6 (MP).....	66
18. Försvarsmusiken, punkt 7 (MP)	67
19. Frivillig försvarsverksamhet, punkt 8 (S, V)	68
20. Frivillig försvarsverksamhet, punkt 8 (C).....	68
21. Frivillig försvarsverksamhet, punkt 8 (MP)	69
22. Personalförsörjning inom räddningstjänsten, punkt 10 (S, V).....	70
23. Personalförsörjning inom räddningstjänsten, punkt 10 (C)	71
24. Personalförsörjning inom räddningstjänsten, punkt 10 (MP)	71
25. Skydd för utländsk personal, punkt 11 (MP)	72

26. Systemet med adjutanter, punkt 12 (V)	73
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag	74
Motioner från allmänna motionstiden 2025/26	74

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Totalförsvarsplikt

Riksdagen avslår motionerna

2025/26:199 av Hanna Gunnarsson m.fl. (V) yrkandena 2 och 4,

2025/26:756 av Kjell-Arne Ottosson (KD),

2025/26:994 av Christofer Bergenblock (C),

2025/26:1937 av Jan Ericson (M),

2025/26:1970 av Ann-Sofie Lifvenhage (M) och

2025/26:3409 av Emma Berginger m.fl. (MP) yrkande 9.

Reservation 1 (V)

Reservation 2 (MP)

2. Värnplikt

Riksdagen avslår motionerna

2025/26:199 av Hanna Gunnarsson m.fl. (V) yrkande 3,

2025/26:1131 av Martina Johansson (C),

2025/26:2525 av Mattias Eriksson Falk och Roger Hedlund (båda SD),

2025/26:2822 av Mikael Larsson m.fl. (C) yrkandena 15–18,

2025/26:3409 av Emma Berginger m.fl. (MP) yrkande 8 och

2025/26:3556 av Peter Hultqvist m.fl. (S) yrkandena 12, 14, 21 och 27.

Reservation 3 (S)

Reservation 4 (V)

Reservation 5 (C)

Reservation 6 (MP)

3. Civilplikt

Riksdagen avslår motionerna

2025/26:960 av Mauricio Rojas och Gulan Avci (båda L),

2025/26:2822 av Mikael Larsson m.fl. (C) yrkande 41,

2025/26:3405 av Emma Berginger m.fl. (MP) yrkande 56 och

2025/26:3556 av Peter Hultqvist m.fl. (S) yrkande 80.

Reservation 7 (S)

Reservation 8 (C)

Reservation 9 (MP)

4. Försvarsmaktens förmåga att rekrytera och behålla personal

Riksdagen avslår motionerna

2025/26:199 av Hanna Gunnarsson m.fl. (V) yrkande 1,

2025/26:545 av Isak From m.fl. (S),

2025/26:743 av Mikael Oscarsson (KD) yrkandena 1–3,

2025/26:2822 av Mikael Larsson m.fl. (C) yrkandena 22–25,

2025/26:3409 av Emma Berginger m.fl. (MP) yrkandena 1, 7 och 10,
2025/26:3556 av Peter Hultqvist m.fl. (S) yrkandena 16, 17, 23–26, 28,
29 och 48 samt
2025/26:3699 av Joar Forssell (L).

Reservation 10 (S)
Reservation 11 (V)
Reservation 12 (C)
Reservation 13 (MP)

5. Jämställdhet och inkludering

Riksdagen avslår motionerna

2025/26:199 av Hanna Gunnarsson m.fl. (V) yrkandena 5 och 6,
2025/26:2368 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 12,
2025/26:2822 av Mikael Larsson m.fl. (C) yrkandena 19–21,
2025/26:3409 av Emma Berginger m.fl. (MP) yrkandena 2–6,
2025/26:3556 av Peter Hultqvist m.fl. (S) yrkandena 46 och 47 samt
2025/26:3591 av Ardalan Shekarabi m.fl. (S) yrkande 8.

Reservation 14 (S, V, C, MP)

6. Veteraner

Riksdagen avslår motionerna

2025/26:2807 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkandena 1–3,
2025/26:2822 av Mikael Larsson m.fl. (C) yrkande 26,
2025/26:3409 av Emma Berginger m.fl. (MP) yrkande 11 och
2025/26:3556 av Peter Hultqvist m.fl. (S) yrkandena 49 och 50.

Reservation 15 (S, V)
Reservation 16 (C)
Reservation 17 (MP)

7. Försvarsmusiken

Riksdagen avslår motionerna

2025/26:889 av Magnus Manhammar (S),
2025/26:2684 av Niklas Karlsson (S) och
2025/26:3406 av Emma Berginger m.fl. (MP) yrkandena 1–3.

Reservation 18 (MP)

8. Frivillig försvarsverksamhet

Riksdagen avslår motionerna

2025/26:2497 av Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M),
2025/26:2822 av Mikael Larsson m.fl. (C) yrkandena 9 och 48,
2025/26:3033 av Thomas Ragnarsson (M),
2025/26:3405 av Emma Berginger m.fl. (MP) yrkandena 61 och 62,
2025/26:3556 av Peter Hultqvist m.fl. (S) yrkandena 51–54 och 75 samt
2025/26:3776 av Mats Berglund m.fl. (MP) yrkandena 13 och 14.

Reservation 19 (S, V)

*Reservation 20 (C)**Reservation 21 (MP)***9. Civila skyttar och jägare**

Riksdagen avslår motionerna

2025/26:1003 av Magnus Jacobsson (KD) yrkande 1,

2025/26:2102 av Sten Bergheden och Johanna Rantsi (båda M) och

2025/26:3227 av Marlène Lund Kopparklint (M).

10. Personalförsörjning inom räddningstjänsten

Riksdagen avslår motionerna

2025/26:662 av Kristoffer Lindberg (S),

2025/26:779 av Lena Bäckelin och Marie Olsson (båda S),

2025/26:1639 av Alexander Christiansson (SD) yrkandena 1 och 2,

2025/26:2311 av Ann-Sofie Lifvenhage (M),

2025/26:2822 av Mikael Larsson m.fl. (C) yrkande 37,

2025/26:3405 av Emma Berginger m.fl. (MP) yrkandena 57 och 60 samt

2025/26:3556 av Peter Hultqvist m.fl. (S) yrkande 84.

*Reservation 22 (S, V)**Reservation 23 (C)**Reservation 24 (MP)***11. Skydd för utländsk personal**

Riksdagen avslår motion

2025/26:509 av Annika Hirvonen m.fl. (MP) yrkande 2.

*Reservation 25 (MP)***12. Systemet med adjutanter**

Riksdagen avslår motion

2025/26:2790 av Jessica Wetterling m.fl. (V) yrkande 4.

Reservation 26 (V)

Stockholm den 31 mars 2026

På försvarsutskottets vägnar

Peter Hultqvist

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Peter Hultqvist (S), Matheus Enholm (SD), Jörgen Berglund (M), Björn Söder (SD), Johan Andersson (S), Helena Bouveng (M), Hanna Westerén (S), Gulan Avci (L), Erik Ezelius (S), Alexandra Anstrell (M), Hanna Gunnarsson (V), Mikael Oscarsson (KD), Mikael Larsson (C), Lars Püss (M), Gustaf Göthberg (M), Markus Selin (S) och Ulf Holm (MP).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I betänkandet behandlar utskottet 98 yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2025/26. Motionerna rör bl.a. kompetensförsörjning inom totalförsvaret och räddningstjänsten, jämställdhet och inkludering, veteraner, försvarsmusik samt frivilliga försvarsorganisationer.

Utskottet har under riksmötet 2025/26 fått information om frågor som behandlas i betänkandet. Den 26 november 2025 besökte utskottet Försvarshögskolan i Stockholm. Under besöket informerade bl.a. rektor Robert Egnell utskottet om forskning och utbildning inom försvar, krishantering och säkerhet. Den 27 januari 2026 informerade ministern för civilt försvar Carl-Oskar Bohlin (M) med medarbetare från Försvarsdepartementet utskottet om det civila försvarets uppbyggnad, och den 4 februari 2026 besökte utskottet Myndigheten för civilt försvar i Stockholm. Under besöket informerade generaldirektör Mikael Frisell och överdirektör Anna Starbrink utskottet om myndighetens roll och ansvar i det civila försvaret. Den 19 mars 2026 besökte företrädare för Pliktrådet utskottet för att informera om sin verksamhet. Den 24 mars 2026 informerade chefen för försvarsstaben generallöjtnant Carl-Johan Edström utskottet om Försvarsmaktens årsredovisning för 2025 och budgetunderlag för 2027

Under ärendets beredning har Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) bytt namn till Myndigheten för civilt försvar (MCF). Därför används båda namnen på myndigheten i betänkandet.

Bakgrund

Arbetsgivarpolitiken

Arbetsgivarpolitiken är en del av förvaltningspolitiken. Målet för arbetsgivarfrågor är en samordnad statlig arbetsgivarpolitik som säkerställer att myndigheterna har kompetens att fullgöra sina uppgifter. Detta mål utgår från den långtgående delegering av arbetsgivarpolitiken i staten som utgör en viktig komponent i regeringens styrning av statsförvaltningen och som beslutades av riksdagen 1994 (prop. 1993/94:77, bet. 1993/94:KU19, rskr. 1993/94:264 och bet. 1994/95:KU3, rskr. 1994/95:7–8). I budgetpropositionen för 2026 (prop. 2025/26:1 utg.omr. 2) redovisar regeringen de delmål som har satts upp för de statliga arbetsgivarna:

- Den statliga sektorn ska totalt sett inte vara löneledande.
- En jämn könsfördelning på ledande befattningar i staten ska eftersträvas.
- Löneskillnader mellan kvinnor och män i staten ska minska.

- Andelen anställda i staten med utländsk bakgrund ska öka på alla nivåer.
- Arbetsmiljön i staten ska vara god.
- De statsanställda ska ha kunskap om och förståelse för grundläggande värden i statsförvaltningen och rollen som statsanställd.

Ansvar för den statliga arbetsgivarpolitiken har till stor del delegerats till de statliga myndigheterna. Den långtgående delegeringen innebär att myndigheterna, utifrån sina uppgifter, har en betydande frihet bl.a. när det gäller kompetensförsörjning, kompetensutveckling, lönevillkor och andra anställningsvillkor, arbetsmiljö samt arbetet med den statliga värdegrunden. För att regeringen ska kunna följa utvecklingen av kompetensförsörjningen lämnar myndigheterna varje år sedan 1997 en redovisning av sin kompetensförsörjning till regeringen. Sedan 2003 görs denna redovisning i myndigheternas årsredovisningar. Myndigheterna ska genom sin kompetensförsörjning säkerställa att de har relevant kompetens för att fullgöra sina uppgifter och för att tillgodose sina behov på både kort och lång sikt. Myndigheterna ska vidare systematiskt analysera vilken kompetens som behövs för att de ska klara sina nuvarande och framtida uppgifter. De yttre ramarna för den statliga arbetsgivarpolitiken bereds av finansutskottet inom utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning, vilket bl.a. omfattar den statliga förvaltningspolitiken och statliga arbetsgivarfrågor. När det gäller myndigheters arbetsgivarpolitik framgår det av 8 § myndighetsförordningen (2007:515) bl.a. att myndigheter ska skapa goda arbetsförhållanden och ta till vara och utveckla de anställdas kompetens och erfarenhet.

Totalförsvarets inriktning och utformning

Den parlamentariskt sammansatta Försvarsberedningen svarar sedan 1990-talet för samråd mellan regeringen och riksdagspartierna om den långsiktiga inriktningen av försvars- och säkerhetspolitiken. Försvarsberedningen ska bl.a. följa den säkerhetspolitiska utvecklingen i omvärlden och redovisa sin syn på viktigare långsiktiga försvars- och säkerhetspolitiska frågor inför regeringens förslag till riksdagen. I likhet med tidigare år utgör Försvarsberedningens rapporter, tillsammans med underlag från myndigheterna, grunden för den försvarspolitiska inriktning för perioden 2025–2030 som riksdagen beslutade om den 17 december 2024. Utskottet behandlade regeringens förslag i betänkandet Totalförsvaret 2025–2030. Med bifall till propositionen godkände riksdagen bl.a. inriktningen för totalförsvaret, det militära försvaret, det civila försvaret samt inriktningen för Försvarsmaktens krigsorganisation (prop. 2024/25:34, bet. 2024/25:FöU2, rskr. 2024/25:114). Beslutet innebar bl.a. ytterligare förstärkningar av krigsorganisationen, vilket bedömdes medföra ett utökat personalbehov inom Försvarsmakten.

I januari 2026 beslutade regeringen om anvisningar för Försvarsberedningens fortsatta arbete. Försvarsberedningen ska bl.a. följa upp genomförandet av totalförsvarsbeslutet 2024 samt identifiera och lämna förslag om hur hinder för den militära krigsorganisationens tillväxt kan undanröjas.

Utredningar om totalförsvarets personalförsörjning

I juli 2023 gav regeringen en särskild utredare i uppdrag att analysera och lämna förslag till hur personalbehoven inom det civila försvaret kan tryggas. Syftet var att föreslå en långsiktigt hållbar personalförsörjning av det civila försvaret (dir. 2023:116). Utredningen skulle bl.a.

- analysera och bedöma behoven av personalförstärkningar inom verksamheter som är viktiga för totalförsvaret vid höjd beredskap
- analysera förutsättningar för att säkerställa det civila försvarets personalbehov med totalförsvarspliktig personal
- med utgångspunkt i gällande regelverk om allmän tjänsteplikt och civilplikt föreslå en personalförsörjning av det civila försvaret som är anpassad efter dagens samhälle och de behov som finns inom det civila försvaret
- redovisa de åtgärder som krävs och föreslå nödvändiga författningssändringar, för att förslagen ska kunna genomföras.

I januari 2025 presenterade utredningen sitt betänkande Plikten kallar! En modern personalförsörjning av det civila försvaret (SOU 2025:6). Betänkandet har remitterats till berörda aktörer och regeringen har aviserat en proposition med utgångspunkt i utredningens slutsatser och förslag.

I januari 2024 beslutade regeringen att en särskild utredare skulle ges i uppdrag att analysera och föreslå hur tillgången till personal inom det militära försvaret kan förbättras i syfte att stärka dess uthållighet (dir. 2024:2) Utredaren skulle bl.a.

- analysera vilka möjligheter som finns att använda värnpliktiga under grundutbildning för beredskap och annan verksamhet
- analysera om det finns behov av att förändra förmånerna till totalförsvarspliktiga och analysera de samhällsekonomiska konsekvenserna av detta
- analysera om det finns ett behov av att införa en uttrycklig rätt till tjänsteledighet från civil anställning för reservofficerare
- analysera behovet av att ändra regleringen om anställningstider för kontinuerligt och tidvis tjänstgörande gruppbefäl, soldater och sjömän
- lämna nödvändiga författningsförslag.

I juli 2025 presenterade utredningen sina slutsatser i betänkandet Redo! En utredning om personalförsörjningen av det militära försvaret (SOU 2025:86).

Betänkandet har remitterats till berörda aktörer och regeringen har aviserat en proposition med utgångspunkt i utredningens slutsatser och förslag.

Utskottets överväganden

Totalförsvarsplikt

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår samtliga motionsyrkanden om totalförsvarsplikt.
Jämför reservation 1 (V) och 2 (MP).

Motionerna

I kommittémotion 2025/26:199 av Hanna Gunnarsson m.fl. (V) yrkande 2 anförs att regeringen bör genomföra förslaget i SOU 2025:86 om indexreglering av de totalförsvarspliktigas dagersättning. Motionärerna anser även att regeringen bör utreda ersättning för när totalförsvarspliktiga genomför skarp tjänst (yrkande 4).

Emma Berginger m.fl. (MP) föreslår i kommittémotion 2025/26:3409 yrkande 9 ett tillkännagivande om ökade möjligheter för totalförsvarspliktiga som får ersättning att arbeta. Motionärerna anser bl.a. att regelverket för studerande inom totalförsvaret bör ses över och moderniseras så att dessa individer kan få mer likvärdiga förutsättningar för att extrajobba och sommarjobba som andra studenter.

I motion 2025/26:756 föreslår Kjell-Arne Ottosson (KD) ett tillkännagivande om att tillsätta en utredning om att införa ett obligatoriskt tjänstgöringsår för unga vuxna inom ramen för totalförsvarsplikten.

I motion 2025/26:994 av Christofer Bergenblock (C) föreslås ett tillkännagivande om att tydliggöra lantbrukets funktion som en del av Sveriges totalförsvar och möjliggöra krigsplacering av personal inom lantbrukets verksamheter.

Jan Ericson (M) föreslår i motion 2025/26:1937 ett tillkännagivande om att se över hur utlandssvenskars skyldigheter vid krig och kris kan förtydligas.

I motion 2025/26:1970 föreslår Ann-Sofie Lifvenhage (M) ett tillkännagivande om att se över möjligheten att underlätta för den som åtar sig efterfrågat arbete som stärker det civila försvaret.

Bakgrund och tidigare behandling

Enligt 1 kap. 2 § lagen (1994:1809) om totalförsvarsplikt gäller totalförsvarsplikt för varje svensk medborgare mellan 16 och 70 år. Totalförsvarsplikten gäller också under motsvarande tid för var och en som utan att vara svensk medborgare är bosatt i Sverige. En totalförsvarspliktig person är skyldig att på begäran genomgå mönstring eller annan utredning som behövs och att tjänstgöra inom totalförsvaret i den omfattning som hans eller hennes kroppskrafter och hälsotillstånd tillåter. Tjänstgöringsskyldigheten fullgörs

genom värnplikt, civilplikt eller allmän tjänsteplikt (1 kap. 3 §). En totalförsvarspliktig person är dock skyldig att fullgöra värn- eller civilplikt endast om regeringen har beslutat om det med hänsyn till Sveriges försvarsberedskap (1 kap. 3 a §). I 3 kap. finns bestämmelser om att totalförsvarspliktiga som har förvärvat tillräckliga kunskaper och färdigheter för en krigsuppgift efter avslutad utbildning ska krigsplaceras i en befattning eller en verksamhet. Beslut om krigsplacering fattas av Totalförsvarets plikt- och prövningsverk (Plikt- och prövningsverket) efter framställningar från bl.a. myndigheter, kommuner och regioner.

Frågor som rör totalförsvarspliktigas dagpenning hanteras av Försäkringskassan enligt lagen (1991:1488) om handläggning av vissa ersättningar till den som tjänstgör inom totalförsvaret. Närmare bestämmelser om förmånerna finns i förordningen (1995:239) om förmåner till totalförsvarspliktiga.

2024 års utredning om den militära personalförsörjningen hade i uppdrag att analysera eventuella behov av att förändra förmånerna till totalförsvarspliktiga samt samhällsekonomiska konsekvenser av detta. Med en analys av värnpliktigas förmånsvillkor som utgångspunkt föreslår utredningen i sitt slutbetänkande SOU 2025:86 ändringar av befintliga förmåner som omfattar samtliga totalförsvarspliktiga. Bland annat föreslås att dagersättning och dagpenning som betalas ut enligt 2 kap. 1 och 2 §§ förordningen om förmåner till totalförsvarspliktiga höjs och att det införs en automatisk indexreglering av dagersättningen.

Av bilagan till förordningen (1995:238) om totalförsvarsplikt framgår vilka verksamheter civilplikt får fullgöras inom. Utredningen om det civila försvarets personalförsörjning (SOU 2025:6) har kartlagt och analyserat behoven av personalförstärkning i det civila försvaret och sett över den aktuella förordningen och dess bilaga. För att bättre spegla dagens behov av personalförstärkning i det civila försvaret bedömer utredningen att det finns ett behov av att revidera förteckningen över inom vilka områden civilplikt får fullgöras.

En krigsplacering med stöd av lagen (1994:1809) om totalförsvarsplikt innebär placering i en befattning som i krig behövs i Försvarsmakten eller i det civila försvaret. Förutsättningarna för att krigsplaceras med civilplikt eller värnplikt regleras i lagen och förordningen om totalförsvarsplikt. Enligt förordningens 9 kap. 1 får Försvarsmakten meddela föreskrifter om krigsplacering av totalförsvarspliktiga som ska fullgöra värnplikt och civilplikt hos Försvarsmakten. Även Plikt- och prövningsverket får meddela föreskrifter om verkställigheten av vissa bestämmelser om krigsplacering i lagen om totalförsvarsplikt.

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar att det allt mer osäkra omvärldsläget och den inriktning för totalförsvaret som riksdagen beslutat medför ett behov av omfattande

Emma Berginger m.fl. (MP) framför ett likalydande förslag i kommittémotion 2025/26:3409. I yrkande 8 föreslås ett tillkännagivande om att indexreglera värnpliktigas dag ersättning för att den smidigt ska följa samhällets prisutveckling på samma sätt som exempelvis CSN-bidrag.

I motion 2025/26:2525 av Mattias Eriksson Falk och Roger Hedlund (båda SD) föreslås ett tillkännagivande om att fler individer ska ges möjlighet att genomgå grundutbildning inom Försvarsmakten.

Martina Johansson (C) föreslår i motion 2025/26:1131 ett tillkännagivande om att regeringen bör tillsätta en utredning för att föreslå vilka som kan genomföra vapenfri värnplikt och på vilket sätt inom de verksamheter som är viktiga även i händelse av krig.

Bakgrund och tidigare behandling

Värnplikten omfattar grundutbildning, repetitionsutbildning, beredskaps-tjänstgöring och krigstjänstgöring (1 kap. 4 § lagen [1994:1809] om totalförsvarsplikt). Skyldigheten att fullgöra värnplikt gäller för svenska medborgare från början av det kalenderår då den totalförsvarspliktige fyller 19 år och till slutet av det kalenderår då han eller hon fyller 47 år (1 kap. 5 §).

Med stöd av 1 kap. 3 a § lagen om totalförsvarsplikt fattade regeringen den 2 mars 2017 beslut om att totalförsvarspliktiga ska vara skyldiga att genomföra mönstring och fullgöra grundutbildning med värnplikt. Skyldigheten för både män och kvinnor att mönstra gäller sedan den 1 juli 2017. Skyldigheten att fullgöra grundutbildning med värnplikt gäller sedan den 1 januari 2018.

Inför det nu gällande försvarsbeslutet framhöll Försvarsberedningen i sin slutrapport Stärkt försvarsförmåga (Ds 2024:6) att värnplikten även i fortsättningen kommer att utgöra grunden för Försvarsmaktens personalförsörjning och föreslog att det senast 2030 årligen ska grundutbildas minst 10 000 värnpliktiga. Vidare föreslog beredningen att det senast 2032 årligen ska grundutbildas 12 000 värnpliktiga samt att det bör övervägas att senast 2035 ytterligare öka antalet värnpliktiga som årligen genomför grundutbildningen till 14 000.

Inför försvarsbeslutet 2025–2030 (prop. 2024/25:34, bet. 2024/25:FöU2, rskr. 2024/25:114) framhöll regeringen att värnplikten fortsatt ska utgöra grunden för Försvarsmaktens personalförsörjning, då den är en förutsättning för att utveckla och upprätthålla ett försvar som är dimensionerat för att kunna försvara Sverige och allierade mot ett väpnat angrepp. Vidare konstaterade regeringen att en förstärkning av krigsorganisationen i enlighet med propositionens förslag innebär ett ökat personalbehov. Mot denna bakgrund bedömde regeringen att de årliga grundutbildningsvolymerna stegvis bör öka för att senast 2030 uppgå till minst 10 000 värnpliktiga och därefter under perioden 2032–2035 uppgå till ca 12 000 värnpliktiga. När det gäller Försvarsberedningens förslag om att senast 2032 årligen grundutbilda 12 000 värnpliktiga anförde regeringen att den delar Försvarsmaktens bedömning att

grundutbildningsvolymerna bör ökas stegvis i balans med produktions- och utbildningsförutsättningar, med målet att nå en volym om 12 000 värnpliktiga under perioden 2032–2035. Regeringen uteslöt inte framtida ökning av grundutbildningsvolymerna om så skulle krävas för personalförsörjningen av det militära försvaret. I sitt ställningstagande instämde utskottet i regeringens bedömning att den utbildning som genomförs ska hålla hög kvalitet och genomföras på ett säkert sätt, vilket förutsätter tillgång till personal för utbildning, materiel, infrastruktur samt skjut- och övningsfält. Utskottet betonade vikten av personalförsörjningen av det militära försvaret och instämde i Försvarsberedningens ställningstagande om att det kraftigt försämrade säkerhetsläget på sikt kräver en avsevärd ambitionshöjning gällande de svenska värnpliktsvolymerna. Utskottet ansåg att Försvarsmakten bör analysera, prognostisera och ta fram olika alternativ för att i möjligaste mån hålla fast vid målbilden om att kunna utbilda 12 000 värnpliktiga per år fr.o.m. 2032.

Av Försvarsmaktens årsredovisning för 2025 (FM2025-744:34) framgår att 8 136 individer påbörjade grundutbildning under året, och att målet om 8 000 individer för 2025 därmed uppnåddes. Resultatet följer planerad utveckling mot inriktningsbeslutets mål om 10 000 värnpliktiga 2030. När det gäller andelen kvinnor konstaterar myndigheten att antalet kvinnor var större 2025 än året före, men att andelen kvinnor minskade från 16,7 procent 2024 till 16,2 procent 2025. Försvarsmakten ser årligen över kravprofilernas kapacitetsvärden som används för att välja ut värnpliktiga. Översynen syftar bl.a. till att säkerställa att den som skrivs in på grundutbildningsbefattningen har de förutsättningar som krävs för att klara av utbildningen och vara fri från framtida skador eller men. Grundutbildningsbefattningarnas kravnivåer sätts bl.a. utifrån fysiska, psykologiska och medicinska krav. Försvarsmakten anför att det är kraven på muskelstyrka som utgör den största skillnaden mellan könen och där de flesta av kvinnorna faller bort. I årsredovisningen redogör Försvarsmakten för åtgärder som vidtagits i syfte att behålla och öka andelen kvinnor. För att öka kunskapen om och intresset för Försvarsmakten och värnplikten har myndigheten bl.a. arbetat med riktade kommunikations- och rekryteringskampanjer vid mässor och på sociala medier samt med skolinformationsverksamhet.

Genom lagen om totalförsvarspflicht och förordningen (1995:239) om förmåner till totalförsvarspflichtiga regleras förmåner gemensamt för samtliga totalförsvarspflichtiga. 2024 års utredning om den militära personalförsörjningen hade i uppdrag att analysera och föreslå hur tillgången till personal inom det militära försvaret kan förbättras i syfte att stärka dess uthållighet. I uppdraget ingick ett flertal frågeställningar som berör värnpliktiga och deras villkor. I utredningens slutbetänkande Redo! En utredning om personalförsörjningen av det militära försvaret (SOU 2025:86) lyfts bl.a. de värnpliktigas ekonomiska och sociala situation fram som en viktig faktor för värnpliktigas motivation och inställning till tjänstgöringen, och utredningen bedömer att det finns skäl att se över förmånssystemet för

värnpliktiga. Utredningen anser även att det finns behov av att höja den generella ersättning som betalas ut till värnpliktiga under tjänstgöringen, av att höja dagersättning och dagpenning som betalas ut enligt 2 kap. 1 och 2 §§ förordningen om förmåner till totalförsvarspliktiga och av att införa en indexreglering av dagersättningen.

Enligt 13 kap. 1 § förordningen om förmåner till totalförsvarspliktiga har Plikt- och prövningsverket rätt att meddela föreskrifter om storleken på värnpliktigas förplägnadsersättning. Utredningen om den militära personalförsörjningen utgår från att Plikt- och prövningsverket gör en grundlig analys av förmånernas storlek för att åstadkomma en harmonisering med utredningens övriga förslag.

Plikt- och prövningsverket har även ansvaret för mönstring och inskrivning till grundutbildning med värnplikt. Verksamheten styrs av lagen om totalförsvarsplikt när det gäller inskrivning till värnplikt. Den tillåter inte någon positiv särbehandling av ett underrepresenterat kön, utan den som är bäst lämpad ska skrivas in för tjänstgöring enligt 3 kap. 2 §. Enligt 1 § förordningen (2010:1472) med instruktion för Totalförsvarets plikt- och prövningsverk ska dock myndigheten tillhandahålla urvalstester av dem som ansökt till militär utbildning inom Försvarsmakten. Enligt förordningen ska urvalstesterna vara utformade så att de främjar en jämställd rekrytering.

Såväl värnpliktiga som civilpliktiga under grundutbildning företräds av den centrala medinflytandeorganisationen Pliktrådet. Pliktrådet är administrativt anslutet till Försvarsmakten och har tillgång till kansli och kanslistöd genom Försvarsmaktens försorg. År 2022 riktade riksdagen ett tillkännagivande till regeringen om att vidta de åtgärder som krävs för att garantera Pliktrådets oberoende från Försvarsmakten (bet. 2021/22:F6U8 punkt 6, rskr. 2021/22:218). 2024 års utredning om den militära personalförsörjningen hade i uppdrag att analysera och granska Pliktrådets självständighet i förhållande till Försvarsmakten och vid behov föreslå åtgärder och nödvändiga författningsförslag för att garantera att Pliktrådet kan utöva medinflytande på ett tillfredsställande sätt. I utredningens slutbetänkande SOU 2025:86 redogörs för Pliktrådets interna organisationsutredning, som bl.a. konstaterar att de tidigare beskrivna hindren i medinflytandearbetet inte längre föreligger. Pliktrådets uppfattning är att den administrativa anslutningen till Försvarsmakten bör bevaras eftersom den minskar avståndet mellan rådets ledamöter och de totalförsvarspliktigas medinflytande på lokal nivå. Pliktrådet förespråkar i stället ett stärkt oberoende inom ramen för nuvarande organisation. Bland annat mot bakgrund av detta bedömer 2024 års utredning om den militära personalförsörjningen att Pliktrådet bör vara administrativt anslutet till Försvarsmakten och att dess verksamhet bör finansieras via regleringsbrevet till Försvarsmakten. Därtill anser utredningen att Pliktrådet i framtiden ska benämnas Värnpliktsrådet och företräda totalförsvarspliktiga som genomgår grundutbildning med värnplikt. Värnpliktsrådet ska utses vid en årlig kongress där ombud för de värnpliktiga deltar. Kongressen ska ordnas av de värnpliktiga själva eller av Försvarsmakten.

I lagen om totalförsvarspikt regleras förutsättningarna för tjänstgöring utan vapen. Om en totalförsvarspiktig kan antas ha en så allvarlig personlig övertygelse om bruk av vapen mot någon annan att övertygelsen är oförenlig med en tjänstgöring som är förenad med bruk av vapen, ska han eller hon efter ansökan få rätt att vara vapenfri (3 kap. 16 §). Ansökningar om rätt att vara vapenfri prövas av Plikt- och provningsverket (3 kap. 22 §).

Utskottets ställningstagande

När riksdagen i december 2024 fattade beslut om totalförsvarets inriktning för perioden 2025–2030 tillstyrkte utskottet regeringens förslag till inriktning för Försvarsmaktens krigsorganisation och konstaterade samtidigt att förstärkningen av organisationen medför ett utökat personalbehov. Det är alltjämt utskottets uppfattning att värnplikten även i fortsättningen kommer att utgöra grunden för Försvarsmaktens personalförsörjning och att antalet värnpliktiga som årligen grundutbildas och krigsplaceras behöver öka för att säkerställa den utökade krigsorganisationens behov, både kvalitativt och kvantitativt. De värnpliktiga utgör också rekryteringsbas för vidare engagemang i Försvarsmakten. Att trygga personalförsörjningen med värnpliktiga långsiktigt är således centralt. Utskottet konstaterar att värnpliktsvolymerna utökas i överensstämmelse med uppsatta mål och att berörda myndigheter bedriver ett systematiskt arbete för att rekrytera, mönstra och utbilda fler och rätt personer. Utskottet vidhåller sin bedömning att den utbildning som genomförs ska hålla hög kvalitet och genomföras på ett säkert sätt, vilket förutsätter tillgång till personal för utbildning, materiel, infrastruktur samt skjut- och övningsfält.

Utskottet anser fortsatt att det kraftigt försämrade säkerhetsläget på sikt kräver en avsevärd ambitionshöjning gällande de svenska värnpliktsvolymerna och Försvarsmakten bör analysera, prognosticera och ta fram olika alternativ för att i möjligaste mån hålla fast vid målbilden om att kunna utbilda 12 000 värnpliktiga per år fr.o.m. 2032. Utskottet noterar vidare de åtgärder som Försvarsmakten vidtar för att öka andelen kvinnliga värnpliktiga och förutsätter att detta viktiga arbete fortsätter. Utskottet ser i nuläget inte skäl att vidta ytterligare åtgärder när det gäller värnpliktsvolymerna eller andelen kvinnliga värnpliktiga och avstyrker således motionerna 2025/26:3556 (S) yrkandena 12 och 14 samt 2025/26:2822 (C) yrkande 18.

Utskottet konstaterar att värnpliktigas villkor och förmåner har analyserats i 2024 års utredning om det militära försvaret (SOU: 2025:86) och att utredningen har lagt fram flera förslag inom området som nu bereds inom Regeringskansliet. Utskottet vill inte föregripa beredningen av aviserade propositioner om totalförsvarets personalförsörjning och avstyrker därför motionerna 2025/26:3556 (S) yrkandena 21 och 22, 2025/26:199 (V) yrkande 3, 2025/26:2822 (C) yrkandena 15–17 samt 2025/26:3409 (MP) yrkande 8.

I lagen om totalförsvarspikt regleras såväl kriterier för att omfattas av värnplikten som förutsättningar för vapenfri värnplikt. Utskottet finner i

nuläget inte skäl att rikta något tillkännagivande till regeringen om ändringar och avstyrker motionerna 2025/26:2525 (SD) och 2025/26:1131 (C).

Civilplikt

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår samtliga motionsyrkanden om civilplikt.
Jämför reservation 7 (S), 8 (C) och 9 (MP).

Motionerna

I kommittémotion 2025/26:3556 yrkande 80 föreslår Peter Hultqvist m.fl. (S) ett tillkännagivande om utbyggnad av civilplikt.

I kommittémotion 2025/26:2822 yrkande 41 anför Mikael Larsson m.fl. (C) att när det gäller civilpliktiga inom räddningstjänsten är det viktigt att utbildningen och placeringen av dessa förläggs lokalt och att civilpliktiga i så stor utsträckning som möjligt rekryteras från lokalsamhällen runt om i landet och sedan placeras och delvis utbildas i de lokala räddningstjänstorganisationerna.

Emma Berginger m.fl. (MP) framhåller i kommittémotion 2025/26:3405 yrkande 56 att en ytterligare utökning av civilplikten bör utredas för att kunna möta naturkatastrofer, konsekvenser av klimatförändringar och omfattande kriser inom vård och omsorg.

I kommittémotion 2025/26:960 av Mauricio Rojas och Gulan Avci (båda L) föreslås ett tillkännagivande om behovet av att införa sex månaders civilplikt för alla ungdomar mellan 18 och 25 år organiserad inom totalförsvarets civila gren.

Bakgrund och tidigare behandling

Med stöd av 1 kap. 3 a § lagen om totalförsvarsplikt beslutade regeringen den 21 december 2023 om att delvis aktivera civilplikten inom områdena kommunal räddningstjänst och elförsörjning (Fö2023/0055 och Fö2023/01488). Regeringen fattade samma dag beslut om nödvändiga förordningsändringar, som trädde i kraft den 19 januari 2024 (Fö2023:01488 [delvis]) och innebär att personer som redan har relevant kompetens inom dessa områden kan skrivas in och krigsplaceras med civilplikt. Beslutet omfattade en skyldighet att fullgöra en grundutbildning och repetitionsutbildning med civilplikt.

I samband med totalförsvarsbeslutet 2025–2030 (prop. 2024/25:34, bet. 2024/25:FöU2, rskr. 2024/25:114) beslutade riksdagen om mål för det civila försvaret som skulle gälla fr.o.m. 2025. Utskottet framhöll sitt stöd för återaktiveringen av civilplikten inom den kommunala räddningstjänsten och

elförsörjningsområdet, men betonade vikten av att regeringen kontinuerligt ser över behovet av eventuella beslut om aktivering inom ytterligare sektorer. Utskottet konstaterade att en modern och ändamålsenlig civilplikt inkluderar ett brett spektrum av arbetsuppgifter och befattningar som kan vara nödvändiga för samhället i kris och krig.

Med hänvisning till det rådande allvarliga säkerhetsläget och ett ökat behov av personalförsörjning av det civila försvaret föreslog Utredningen om det civila försvarets personalförsörjning (SOU 2025:6) en generell aktivering av civilplikten. Det innebär att totalförsvarspliktiga kan kallas till mönstring och sedan skrivas in med civilplikt för grundutbildning och repetitionsutbildning. Utredningen konstaterar att mönstring och fullgörande av civilplikt med längre grundutbildning behövs för att trygga personalförsörjningen av det civila försvaret under överskådlig framtid. Det innebär bl.a. att totalförsvarspliktiga blir skyldiga att gå en grundutbildning om högst 320 dagar med civilplikt efter mönstring och att skyldigheterna inte begränsas till bara de tidigare beslutade verksamhetsområdena. Vidare konstateras att det för fem verksamhetsområden är tydligt att civilplikt är nödvändig för att säkerställa att behoven av personalförstärkning vid höjd beredskap kan tillgodoses och att dessa områden bör prioriteras för inskrivning av civilpliktiga. Utredningen föreslog att regeringen skulle ge ansvariga myndigheter i uppdrag att utreda och föreslå hur ett system med civilplikt ska utformas och införas i följande verksamhetsområden:

- räddningstjänst (kommunal räddningstjänst)
- drift och underhåll inom elproduktion och nätverksamhet
- hälso- och sjukvård
- drift, underhåll och reparationer inom elektroniska kommunikationer
- bevakningsverksamhet.

Därtill lyfts ytterligare sex verksamhetsområden fram inom vilka det kan behövas civilplikt, men där utredningen anser att tillgängliga underlag inte är tillräckliga för att avgöra om så verkligen är fallet. Utredningen föreslog att regeringen skulle ge ansvariga myndigheter i uppdrag att utreda och bedöma behovet av och förutsättningarna för civilplikt i följande verksamhetsområden:

- befolkningsskydd
- transport
- drift, underhåll och reparationer inom andra energislag än el
- socialtjänst inklusive äldreomsorg och funktionshinderområdet
- tandvård
- it-system och cybersäkerhet.

Av dessa anser utredningen att områdena befolkningsskydd och transport ska vara särskilt prioriterade, och för dessa verksamhetsområden bör ansvariga myndigheter även ges i uppdrag att, om det bedöms att det finns behov och förutsättningar, även utreda och föreslå hur ett system med civilplikt ska utformas och införas.

Med Utredningen om det civila försvarets personalförsörjning (SOU 2025:6) och 2024 års utredning om den militära personalförsörjningen (SOU 2025:86) som grund fattade regeringen den 4 december 2025 beslut om att aktivera civilplikten brett. I och med beslutet utökas civilplikten till att omfatta skyldigheten att mönstra och fullgöra lång grundutbildning, på motsvarande sätt som för värnplikten. Därtill utökas verksamhetsområdena inom vilka civilplikt kan användas. När det gäller civilplikt i det civila försvaret har följande fyra nya områden lagts till:

1. bevakningsverksamhet
2. elektronisk kommunikation
3. nätverks- och informationssystem
4. cybersäkerhet.

När det gäller civilplikt som ska fullgöras i Försvarsmakten har också fyra nya områden lagts till:

1. elektronisk kommunikation
2. nätverks- och informationssystem
3. cybersäkerhet
4. övrig logistik.

Skyldigheten att mönstra och fullgöra lång grundutbildning gäller sedan den 1 januari 2026. Förordningsändringarna, som innebär att verksamhetsområdet för civilplikt breddas, trädde i kraft den 15 januari 2026. Övriga förslag från ovan nämnda utredningar bereds inom Regeringskansliet.

Myndigheten för civilt försvar (MCF) har sedan tidigare fått i uppdrag att genomföra de förberedande åtgärder som behövs för att införa civilplikt efter mönstring inom kommunal räddningstjänst (Fö2025/00040). I uppdraget ingick även att redovisa vilka konsekvenser ett införande av grundutbildningen får för myndighetens befintliga anläggningar för skolverksamhet i Sandö och Revinge. Redovisningen ska beakta i vilken mån verksamheten kan utökas på dessa platser och behovet av etablering på nya platser.

I sin redovisning av uppdraget (Svar på regeringsuppdrag FÖ2025/00040) anför MCF att grundutbildning med civilplikt i räddningstjänst kan påbörjas i mindre omfattning inom myndighetens befintliga skolverksamhet i Revinge och Sandö och att detta innebär ett behov av att utöka skolverksamheten med logement, klassrum, fritidsförutsättningar, bispisning, utbildnings- och övningsanordningar samt materiel. Ur ett långsiktigt perspektiv bedömer MCF vidare att utbildning även behöver kunna genomföras på annan ort. Myndigheten har övervägt alternativet att uppföra ytterligare anläggningar för skolverksamhet men landat i slutsatsen att det sammantaget är mer samhälls-ekonomiskt motiverbart och strategiskt att genomföra civilpliktsutbildning i samarbete med kommunala räddningstjänstorganisationer som bedöms ha tillräckliga förutsättningar för uppgiften. I sitt övervägande har myndigheten bl.a. beaktat geografisk spridning av hotbild och värdet av interaktion mellan den civilpliktige och den miljö som han eller hon kommer att krigsplaceras i.

MCF gör bedömningen att ett antal kommunala räddningstjänstorganisationer bör få i uppdrag att, med finansiering från MCF, genomföra grundutbildning med civilplikt inom kommunal räddningstjänst och att fördelarna med ett sådant samarbete bl.a. är att den geografiska närheten för de civilpliktiga ökar och att konsekvenser av krigets verkan begränsas genom spridning av utbildningsplatser.

MCF har även fått i uppdrag att utreda förutsättningarna för civilplikt inom befolkningsskyddet (Fö2025/00039). Uppdraget redovisades den 10 december 2025. Vidare har Socialstyrelsen fått i uppdrag av regeringen att genomföra förberedande åtgärder för att kunna använda civilplikt inom hälso- och sjukvården samt att bedöma behovet av och förutsättningarna för civilplikt inom tandvården (S2025/00527 [delvis]). Uppdraget redovisades den 27 november 2025. Trafikverket har fått i uppdrag att utreda civilplikt inom beredskapssektorn transporter. Uppdraget redovisas dels i en delrapport senast den 12 mars 2026, dels i en slutrapport senast den 9 oktober 2026 (LI2025/01930). Affärsverket svenska kraftnät fick i regleringsbrevet för 2026 i uppdrag att utreda och föreslå hur ett system med civilplikt med mönstring och lång grundutbildning kan utformas och införas för verksamhetsområdet drift och underhåll inom elproduktion och nätverksamhet. Uppdraget delredovisas senast den 2 mars 2026 och slutredovisas senast den 1 mars 2027. Statens energimyndighet fick också ett uppdrag i sitt regleringsbrev för 2026, att utreda och bedöma behovet av och förutsättningarna för civilplikt i verksamhetsområdena drift, underhåll och reparationer inom andra energislag än el. Uppdraget ska redovisas senast den 29 januari 2027.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har flera gånger tidigare understrukit vikten av en modern och ändamålsenlig civilplikt för att trygga personalförsörjningen i det civila försvaret. Utskottet vill än en gång upprepa sitt stöd till regeringens beslut att återaktivera civilplikten inom den kommunala räddningstjänsten och elförsörjningsområdet. Mot bakgrund av den säkerhetspolitiska utvecklingen ser utskottet även positivt på att regeringen i december 2025 fattade beslut om att aktivera civilplikten brett. Utskottet konstaterar att civilplikten i och med beslutet utökas till att omfatta skyldigheten att mönstra och fullgöra grundutbildning, på motsvarande sätt som för värnplikten, och att verksamhetsområdena inom vilka civilplikt kan användas utökas. Utskottet noterar att regeringens beslut ligger i linje med förslag från Utredningen om det civila försvarets personalförsörjning (SOU 2025:6). Utskottet konstaterar vidare att ytterligare förslag med utgångspunkt i utredningen bereds inför den proposition som regeringen har aviserat.

Myndigheten för civilt försvar (MCF) har kartlagt praktiska förutsättningar för civilplikt efter mönstring inom kommunal räddningstjänst. När det gäller lokalisering av verksamhet kopplad till den aktiverade civilplikten välkomnar

utskottet att MCF i sina överväganden beaktat den geografiska spridningen avseende hotbilden och värdet av interaktion mellan den civilpliktige och den miljö där han eller hon kommer att komma krigsplaceras. Utskottet noterar att flera myndigheter har haft eller har i uppdrag att utreda förutsättningarna för civilplikt inom sina respektive verksamhetsområden. Med hänvisning till pågående arbete och för att inte föregripa beredningen av aviserade propositioner om totalförsvarets personalförsörjning avstyrker utskottet samtliga motionsyrkanden.

Försvarmaktens förmåga att rekrytera och behålla personal

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår samtliga motionsyrkanden om Försvarmaktens förmåga att rekrytera och behålla personal.

Jämför reservation 10 (S), 11 (V), 12 (C) och 13 (MP).

Motionerna

I kommittémotion 2025/26:3556 av Peter Hultqvist m.fl. (S) lämnas flera förslag om Försvarmaktens personalförsörjning. Motionärerna vill se tillkännagivanden om

- att Försvarmaktens personalreserv bör utnyttjas effektivt för krigsplacering (yrkande 16)
- att det bör möjliggöras att senarelägga det tredje utbildningsåret på officersutbildningen så att trupptjänstgöring infaller direkt efter andra året (yrkande 17)
- att skapa förutsättningar för Försvarmakten att ge de anställda goda villkor för att kunna rekrytera officerare, soldater och sjömän (yrkande 23)
- att GSS/K- och GSS/T-soldater i ökad utsträckning bör användas vid värnpliktsutbildning (yrkande 24)
- att stödja Försvarmakten i att undanröja hinder för reservofficerare och tidvis anställd personal att tjänstgöra i Försvarmakten (yrkande 25)
- att ge reservofficerare rätt till tjänstledighet från civilt arbete (yrkande 26)
- se över kadetters villkor och ersättning (yrkande 28).
- att en snabb översyn av ersättningsystemet inom hemvärdet bör genomföras för att förbättra möjligheterna till rekrytering och tjänstgöring (yrkande 29)
- att förutsättningarna för hemvärnssoldater behöver förbättras genom utökade övningsmöjligheter, stärkt materielförsörjning och höjd ersättning (yrkande 48).

Hanna Gunnarsson m.fl. (V) anför i kommittémotion 2025/26:199 yrkande 1 att regeringen bör avskaffa de tidsbegränsade anställningarna i lagen (2012:332) om vissa försvarsmaktsanställningar i syfte att öka tryggheten för de anställda.

I kommittémotion 2025/26:2822 av Mikael Larsson m.fl. (C) yrkande 22 vill motionärerna se åtgärder för att undvika personalflykt och säkra personalförsörjningen i Försvarsmakten. Motionärerna anser vidare att det ska vara möjligt att anställa soldater för längre tid än i dag (yrkande 23), att officersaspiranternas villkor ska förbättras (yrkande 24) och att åtgärder bör vidtas för att skapa bättre möjligheter för reservofficerares tjänstgöring i Försvarsmakten (yrkande 25).

I kommittémotion 2025/26:3409 yrkande 1 lyfter Emma Berginger m.fl. (MP) fram behovet av att öka attraktiviteten i att tjänstgöra inom Försvarsmakten. Motionärerna vill även se attraktiva villkor, hög säkerhet i arbetet samt möjlighet till kompetensutveckling i tjänsten (yrkande 7). I yrkande 10 framhåller motionärerna därtill att Försvarsmakten ska säkerställa att befäl på alla nivåer har nödvändig kompetens när det gäller psykisk hälsa och suicidprevention.

I motion 2025/26:545 av Isak From m.fl. (S) föreslås ett tillkännagivande om egen regi och kontroll i försvaret. Motionärerna anför att Försvarsmakten behöver återta kontrollen över bl.a. städ- och köksverksamheten i egen regi för att skapa ett starkare, säkrare och mer flexibelt försvar.

Mikael Oscarsson (KD) framhåller i motion 2025/26:743 att åtgärder behöver vidtas mot personalbrist inom försvaret. Motionären vill se åtgärder för att stärka personalförsörjningen (yrkande 1), och att attraktionskraften höjs för officersyrket och att karriärvägarna för soldater och sjömän förlängs (yrkande 2). Motionären föreslår även en översyn av nuvarande system för GSS/K-soldaternas tjänstgöringstid och att det införs en mer flexibel prövning efter tolv år (yrkande 3).

I motion 2025/26:3699 föreslår Joar Forssell (L) ett tillkännagivande om en modern personalpolitik för Försvarsmakten. Motionären hänvisar bl.a. till att individens frihet bör prägla rekryteringsregler, men att frihet också kräver tydlighet, incitament och respekt för den som väljer tjänstgöring.

Bakgrund och tidigare behandling

I sitt budgetunderlag för 2027 (FM2025-28599:2 bil.1) konstaterar Försvarsmakten att personal med rätt kompetens är myndighetens viktigaste resurs. Personellt uppfyllda krigsförband är avgörande för den operativa förmågan. Myndigheten utvärderar, överser och utvecklar kontinuerligt utbildningssystemet i syfte att bättre kunna möta de kompetensbehov som finns i organisationen. Att öka tillgången och tillgängligheten på yrkesofficerare med efterfrågad kompetens är prioriterat och Försvarsmaktens målsättning är att

genom en kombination av olika åtgärder och förändringar möjliggöra beslutad förmågetillväxt.

I propositionen Totalförsvaret 2025–2030 (prop. 2024/25:34) bedömer regeringen att tillväxten i Försvarsmakten i kombination med Nato-medlemskapet och pensionsavgångar medför ett ökat behov av officerare på alla nivåer och av utbildningsvolymerna på officersutbildningarna. Regeringen konstaterar att Försvarsmakten tillsammans med Försvarshögskolan har presenterat en plan för att öka antalet platser på officersprogrammet samt att det finns planer för att öka antalet platser på specialistofficersutbildningen respektive reservofficersutbildningen. Regeringen noterar att Försvarsmakten bedömer att nuvarande utbildningar till yrkesofficer i stort motsvarar myndighetens behov av kompetens. Regeringen ser också positivt på akademiseringen av officersutbildningen, som bedöms bidra till en ökad förmåga att utveckla Försvarsmakten. Vidare konstaterar regeringen att myndigheterna har påbörjat ett arbete med att ta fram en plan för påskyndad officersutbildning som kan användas i ett försämrat säkerhetspolitiskt läge och påminner om vikten av att kunna utbilda officerare också när det råder höjd beredskap och krigsförhållanden. Med anledning av att det fortfarande råder brist på vissa kompetenser bl.a. inom it, teknik och logistik och viss kompetens inom marinen och flygvapnet understryker regeringen vikten av att Försvarsmakten intensifierar arbetet för att attrahera, behålla och utveckla kompetens som behövs för Sveriges försvarsförmåga. Regeringen framhåller även den centrala roll som anställda gruppbefäl, soldater och sjömän (GSS) har för att lösa uppgifter i krigsorganisationen och bedömer att antalet behöver öka under perioden fram till 2035. I årsredovisningen för 2025 (FM2025-744:34) redogör Försvarsmakten för nettoökningar av antalet kontinuerligt tjänstgörande gruppbefäl, soldater och sjömän (GSS/K) och tidvis tjänstgörande gruppbefäl, soldater och sjömän (GSS/T).

I september 2025 gav regeringen Försvarsmakten i uppdrag att redovisa samlade överväganden och förslag om det militära försvarets utformning med utgångspunkt i bl.a. försvarsbeslutet 2024 och Natos förmågemål (Fö2025/01386 1:3). I sin redovisning av uppdraget (FM2025-17150:8, bil. 1) anför Försvarsmakten att tillväxten av yrkesofficerare påverkas av stora avgångar till ålderspension fram till 2030. Under perioden till 2030 bedöms dock antalet yrkesofficerare växa till drygt 10 800, och det fortsätter därefter att växa för att 2035 nå minst 11 800. Under en övergångsperiod fram till 2035 kommer andelen erfarna yrkesofficerare att minska och andelen yngre att öka. Försvarsmakten kommer därför att löpande vidta åtgärder och balansera organisationen för att hantera den transformationen. I Försvarsmaktens arbete med att utveckla krigsorganisationen avser myndigheten att öka antalet nyutbildade reservofficerare och tidvis tjänstgörande soldater (GSS/T). För att frigöra militär kompetens för rent militära uppgifter planerar Försvarsmakten att vidta kompensatoriska åtgärder genom att öka antalet civilanställda med ca 30 procent under de kommande åren.

I budgetpropositionen för 2026 (prop. 2025/26:1 utg.omr. 6) redogör regeringen för personalvolymen som fortsätter att öka i enlighet med Försvarsmaktens målsättningar och konstaterar samtidigt att det fortfarande finns utmaningar i att attrahera efterfrågad kompetens inom vissa områden, exempelvis logistik, it och teknik. För den fortsatta utvecklingen av det militära försvaret är det enligt Försvarsmakten centralt att myndigheten också motiverar och utvecklar personalen. Det är särskilt prioriterat att myndigheten har ändamålsenliga avtal och villkor. Försvarsmakten har de senaste åren gjort satsningar på lön, och arbetet med lönestrukturen fortsätter. I arbetet prioriteras partsgemensamma analyser av gemensamma utmaningar, i syfte att finna partsgemensamma lösningar, som bidrar till utveckling av såväl arbetsmiljö som verksamhet.

Den som är antagen till eller genomgår grundläggande officersutbildning inom Försvarsmakten eller utbildning som leder till officersexamen vid Försvarshögskolan benämns som officersaspirant (2 § officersförordningen [2007:1268]). Officersaspiranter har utöver den kostnadsfria utbildningen rätt till samma förmåner som tillkommer dem som genomgår grundutbildning som är längre än 60 dagar enligt lagen (1994:1809) om totalförsvarspflicht. Dagersättningen för officersaspiranter regleras dock i officersförordningen och är högre än den som betalas ut till totalförsvarspflichtiga under lång grundutbildning.

Reservofficerare är anställda tills vidare som militära tjänstemän i Försvarsmakten enligt 18 eller 20 § officersförordningen och tjänstgör tidvis (2 kap. 2 § förordningen [1996:927] om Försvarsmaktens personal). Reservofficerare förväntas ha en annan huvudsaklig sysselsättning. Enligt lagen (1994:2076) om skydd för anställning vid viss tjänstgöring inom totalförsvaret m.m. gäller bestämmelserna i 9 kap. lagen om totalförsvarspflicht även tjänstgöring som någon fullgör som reservofficer. I 9 kap. lagen om totalförsvarspflicht finns bl.a. bestämmelser om totalförsvarspflichtigas skydd för anställning. Reservofficerare har således, vid all slags tjänstgöring som reservofficer, samma skydd för sin huvudsakliga anställning som totalförsvarspflichtiga har när de fullgör sin totalförsvarspflicht. Ingen arbetstagare får sägas upp eller avskedas på grund av att han eller hon fullgör sina skyldigheter enligt lagen om totalförsvarspflicht (9 kap. 1 § lagen om totalförsvarspflicht). Av detta följer att en totalförsvarspflichtig har rätt att vara ledig från sin civila anställning när han eller hon tjänstgör enligt lagen om totalförsvarspflicht. Eftersom reservofficerare har samma skydd innebär det att de inte heller får sägas upp eller avskedas samt att de också har rätt till ledighet från sin civila anställning vid tjänstgöring som reservofficer. Av Försvarsmaktens årsredovisning för 2025 (FM2025-744:34) framgår att myndigheten under 2025 genomfört en inventering av reservofficerares militära och civila kompetens i syfte att möjliggöra ett ökat nyttjande av reservofficerare utifrån deras civila kompetenser. Myndigheten har därigenom fått en god uppfattning om volymer på olika nivåer, och hur många reservofficerare som var krigsplacerade eller kunde krigsplaceras, med eller utan en rimlig kompetensutvecklingsinsats.

Försvarsmaktens personalreserv utgörs av tidigare värnpliktsutbildad personal och militärt utbildad tidigare anställd personal, som inte tas i anspråk i krigsförbanden. Dessa krigsplaceras i personalreserven och kan vid behov fylla vakanser i krigsförbanden.

2024 års utredning om den militära personalförsörjningen (SOU 2025:86) redogör för förutsättningar och villkor för flera av Försvarsmaktens personalkategorier, inklusive GSS, officersaspiranter, reservofficerare och personalreserven. Utredningen lämnar bl.a. förslag om författningsändringar som tydliggör reservofficerares rätt till ledighet från sin civila anställning vid tjänstgöring som reservofficer.

Hemvärnssoldaternas förmåner regleras i förordningen (1197:147) om förmåner till hemvärnssoldater. Hemvärnssoldater får dagpenning vid tjänstgöring under hemvärnsberedskap. Såväl dagpenningen som dagersättningen för hemvärnssoldater är samma som för totalförsvarspliktiga. Under hemvärnsberedskap betalas även ett fälttraktamente ut som bestäms av regeringen. Vid annan tjänstgöring, under tid när hemvärnsberedskap inte råder, får hemvärnssoldaten dagersättning. Vid utbildning till eller i en krigsbefattning och när utbildningen är kortare än tre dagar betalas dock dagpenning för de dagar som hemvärnssoldaten visar att han eller hon förlorar arbetsinkomst på grund av tjänstgöringen. Hemvärnssoldater har även rätt till fri inkvartering och fri förplägnad samt olika reseförmåner i samband med tjänstgöring.

När det gäller hemvärdet konstaterar Försvarsmakten i sin framställan om överväganden om det militära försvarets utformning (FM2025-17150:8, bil. 1) att myndighetens frivilliga personal är en viktig resurs och att antalet hemvärnssoldater 2030 bör ha ökat till minst 26 000 och antalet frivilliga i den övriga krigsorganisationen till drygt 3 000. För att prioritera den utvecklingen behöver Försvarsmakten säkerställa materiel och produktionsförutsättningar för frivilligpersonalen i syfte att bl.a. kunna genomföra frivillig militär utbildning.

I sin årsredovisning för 2025 (FM2025-744:34) betonar Försvarsmakten att en av myndighetens viktigaste uppgifter är att attrahera, rekrytera, utveckla och behålla personal. Försvarsmakten konstaterar att rekryteringen till militära utbildningar har gått allt bättre och att i princip alla tillgängliga utbildningsplatser fylldes under 2025. Försvarsmakten har fortsatt att arbeta aktivt med att attrahera nya medarbetare och visa på bredden av utbildningar och yrkesmöjligheter. Genom kampanjer i sociala medier, deltagande på mässor och besök på skolor runt om i landet har myndigheten stärkt sin synlighet och attraktionskraft som arbetsgivare. När det gäller personalutveckling vidtog Försvarsmakten under 2025 en rad åtgärder för att utveckla och behålla personal. Bland annat tillhandahåller myndigheten kurser och utbildningar, såväl fysiskt som på distans och internationellt. Därtill har man bedrivit chefsutvecklande insatser i syfte att ge Försvarsmaktens chefer goda förutsättningar att ta sitt arbetsgivaransvar och utöva ett gott ledarskap. Målsättningen med Försvarsmaktens arbetsmiljöarbete är att skapa en attraktiv

och säker arbetsplats för anställda, avtalstecknande personal och värnpliktiga i syfte att minska risker för ohälsa och öka säkerheten. Försvarsmakten ska skapa förutsättningar för ett hållbart arbetsliv och verka för att ingen ska drabbas av ohälsa eller allvarlig skada. Vidare ska myndigheten arbeta för en god säkerhetskultur som skapar förutsättningar och bidrar till förband med högt stridsvärde. Försvarsmakten fortsatte under 2025 att utveckla det systematiska arbetsmiljöarbetet samt uppföljningen i den centrala arbetsmiljökommittén. Med målsättningen att minska förekomsten av ohälsa och olyckor utbildar Försvarsmakten årligen ca 350 chefer och skyddsombud i systematiskt arbetsmiljöarbete.

Utskottets ställningstagande

Liksom Försvarsmakten konstaterar utskottet att personal med rätt kompetens är myndighetens viktigaste resurs. Att öka tillgången till kompetent personal är centralt för att krigsorganisationen ska kunna växa i enlighet med försvarsbeslutet och för att öka den operativa förmågan. Utskottet fortsätter därför att lägga stor vikt vid att stabiliteten i Försvarsmaktens personalförsörjning ökar samt att detta sker genom långsiktig planering och identifiering av behov respektive brist på personal inom organisationen. Utskottet framhåller att det i första hand är Försvarsmakten som – inom ramen för den delegerade statliga arbetsgivarpolitiken – ska utforma rekryteringen för att nå ut till så många som möjligt för att i förlängningen säkerställa förmågan att rekrytera och behålla personal. Detta ställer långtgående krav på att Försvarsmakten säkerställer att man har kompetens att fullgöra sina uppgifter. Försvarsmakten framhåller själv att en av myndighetens viktigaste uppgifter är att attrahera, rekrytera, utveckla och behålla personal.

Utskottet utgår från att Försvarsmakten verkar för en ändamålsenlig lönebildning och kompetensförsörjning och att myndigheten strävar mot de delmål som fastställts för de statliga arbetsgivarna. Försvarsmakten har genom sin kompetensförsörjning också ansvar för att säkerställa att det finns relevant kompetens för att tillgodose myndighetens behov på både kort och lång sikt. Försvarsmaktens personalförsörjning utgör dessutom en väsentlig del av ansträngningarna för att uppnå de förmågeökningar som följer av försvarsbeslutet. Försvarsmakten har alltså en betydande frihet och ett mycket långtgående ansvar för rekrytering, utbildning och personalförsörjning i stort. Utskottet kan konstatera att Försvarsmakten också bedriver ett omfattande arbete inom detta område och för att organisationen ska växa i enlighet med försvarsbeslutet. Utskottet ser positivt på dessa ansträngningar och noterar att myndigheten bedömer att utvecklingen går åt rätt håll. Samtidigt kvarstår tidigare obalanser, och inte minst finns det alljämt brister inom specifika kompetenser t.ex. på vissa teknikområden. Utskottet vill därför understryka vikten av att Försvarsmakten intensifierar arbetet med att förbättra villkor, anställningsformer och andra incitament för att säkra totalförsvarets

personalförsörjning och för att attrahera den kompetens som behövs för Sveriges försvarsförmåga.

Utskottet framhåller att Försvarsmakten och Försvarshögskolan alltså behöver dimensionera utbildningsvolymerna för att möta framtida behov av personal och betonar vikten av att åtgärder kontinuerligt vidtas för att hantera brister inom vissa kompetensområden.

Utskottet kan konstatera att två omfattande utredningar om totalförsvarets personalförsörjning – Utredningen om det civila försvarets personalförsörjning (SOU 2025:6) och 2024 års utredning om den militära personalförsörjningen (SOU 2025:86) – har presenterats och remitterats till berörda aktörer. I utredningarna berörs förutsättningar, villkor och förmåner för flera av Försvarsmaktens personalkategorier, inklusive GSS, officersaspiranter, reservofficerare, hemvärnssoldater och personalreserven. Utskottet konstaterar att utredningarna bereds inom Regeringskansliet och att regeringen har aviserat propositioner med utgångspunkt i utredningarnas slutsatser och förslag. Utskottet emotser beredningen av dessa och ser i nuläget inte skäl att tillstyrka något av motionsyrkandena med förslag till åtgärder inom området.

Jämställdhet och inkludering

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår samtliga motionsyrkanden om jämställdhet och inkludering.

Jämför reservation 14 (S, V, C, MP).

Motionerna

I partimotion 2025/26:2368 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 12 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen i kontakt med berörda myndigheter bör säkerställa att det finns tillgänglig information och nödvändiga rutiner för att möjliggöra uppgiftslämnande om sexuellt våld, sexuella trakasserier eller liknande missförhållanden för anställda inom Försvarsmakten oavsett arbetsplats.

Peter Hultqvist m.fl. (S) framhåller i motion 2025/26:3556 yrkande 46 att Försvarsmakten bör stödjas i att aktivt arbeta med jämställdhet och inkludering för strävan mot en än mer diversifierad personalsammansättning. I yrkande 47 föreslår motionärerna ett tillkännagivande om att uttala som målsättning att 40 procent av Försvarsmaktens anställda ska vara kvinnor.

I kommittémotion 2025/26:3591 av Ardalan Shekarabi m.fl. (S) yrkande 8 lyfter motionärerna fram behovet av jämställdhet inom Försvarsmakten. Motionärerna anför bl.a. att myndigheten måste arbeta aktivt med jämställdhet och inkludering för att främja en diversifierad personalsammansättning och att det ska vara möjligt att kombinera en karriär inom Försvarsmakten med

familjeliv. Motionärerna anser även att arbetet med att tillgodose alla köns utrustningsbehov fortsatt bör utvecklas.

I kommittémotion 2025/26:199 lägger Hanna Gunnarsson m.fl. (V) fram förslag om uppdrag till Försvarsmakten för ökad jämställdhet. Motionärerna anser att Försvarsmakten bör få i uppdrag att återkomma med en plan för hur man ska uppnå en jämn könsfördelning på organisationens olika nivåer, inklusive i hemvärnet, till senast 2038 (yrkande 5). Därtill föreslås att Försvarsmakten får i uppdrag att göra en årlig jämställdhetskartläggning för att följa arbetet med hur jämställdheten utvecklas (yrkande 6).

Mikael Larsson m.fl. (C) framhåller i kommittémotion 2025/26:2822 yrkande 19 att Försvarsmakten behöver göra mer för att komma till rätta med ojämsställdhet och ovälkomna beteenden. Motionärerna anser även att försvarsmaktsledningen bör följa upp och utvärdera förbanden i fråga om deras jämställdhets- och likabehandlingsarbete (yrkande 20) och att det måste säkerställas att kvinnliga soldater ska kunna genomföra övningar och strid med den utrustning de behöver (yrkande 21).

I kommittémotion 2025/26:3409 av Emma Berginger m.fl. (MP) föreslås tillkännagivanden om Försvarsmaktens arbete med jämställdhet och inkludering. Motionärerna föreslår

- att minst 40 procent av Försvarsmaktens personal till 2030 ska vara kvinnor (yrkande 2)
- att Försvarsmakten ska arbeta aktivt med jämställdhet och inkludering (yrkande 3)
- att Försvarsmakten löpande ska utvärdera förbanden i fråga om deras jämställdhets- och likabehandlingsarbete (yrkande 4)
- att Försvarsmakten ska säkerställa att kvinnliga soldater har tillgång till utrustning och skydd som inte hämmar deras rörelser och begränsar deras förmåga (yrkande 5)
- att arbetsrättsliga förhållanden inom Försvarsmakten sett till säkerhet i arbetet och frihet från trakasserier ska säkerställas och utvärderas (yrkande 6).

Bakgrund och tidigare behandling

Enligt 27 § förordningen (2024:1333) med instruktion för Försvarsmakten har myndigheten till uppgift att integrera ett jämställdhetsperspektiv i verksamheten.

I totalförsvarspropositionen (prop. 2024/25:34) konstaterar regeringen att en jämställd och jämlik organisation är nödvändig för Försvarsmaktens kompetensförsörjning och bidrar till det militära försvarets förmåga, legitimitet, trovärdighet och folkförankring. Eftersom inestet till myndigheten i huvudsak är grundutbildning med värnplikt bör andelen kvinnor och män som tas ut för grundutbildning vara så jämnt fördelad som möjligt. Försvarsmakten behöver vara en attraktiv arbetsgivare och arbetsplats för att öka rekryteringen av kvinnor och personer med annan etnisk

tillhörighet. Regeringen konstaterar att myndigheten har målsättningar för andelen kvinnor i olika personalkategorier och att andelen kvinnor generellt sett har ökat i enlighet med målen. Regeringen framhåller vikten av att Försvarsmakten fortsätter att arbeta aktivt för att öka antalet kvinnor och personer med annan etnisk tillhörighet på alla nivåer inom organisationen samt för att vara en jämställd och jämlik organisation fri från all form av diskriminering, inklusive trakasserier och sexuella trakasserier.

I inriktningsbeslutet för det militära försvaret (Fö2024/02054 [delvis]), som regeringen fattade i december 2024 för att omsätta försvarsbeslutet i konkreta åtgärder hos myndigheter, konstaterar regeringen att förmåga att attrahera och behålla personal är avgörande för försvaret av Sverige. Det är därför angeläget att försvarsmyndigheterna arbetar för att behålla och öka andelen kvinnor på alla nivåer i organisationen. Regeringen understryker även att försvarets materielförsörjning ska genomföras på ett sätt som gör den effektiv, säker och långsiktigt hållbar, vilket bl.a. innebär att personlig utrustning ska vara funktionell, ändamålsenlig och anpassad efter både kvinnors och mäns kroppsbyggnad.

I fråga om materiel framgår det av 1 § förordningen (2007:854) med instruktion för Försvarets materielverk (FMV) att myndigheten har i uppgift att när det är relevant i sin verksamhet säkerställa att de varor och tjänster som upphandlas är ändamålsenligt utformade för kvinnor och män.

I sin årsredovisning för 2025 (FM2025-744:34) understryker Försvarsmakten att jämställdhet är en förutsättning för en robust och hållbar försvarsförmåga. Myndigheten betonar att en arbetsmiljö där alla känner sig respekterade och där kompetens tas till vara oavsett kön ökar både trivsel och effektivitet. Under 2025 förändrades inte fördelningen av kvinnor och män nämnvärt jämfört med föregående år, med undantag för kategorin värnpliktiga med grundutbildning, där andelen kvinnor sjönk något. För att öka kunskapen om och intresset för Försvarsmakten har attraktionsskapande åtgärder vidtagits, såsom riktade kommunikations- och rekryteringskampanjer vid mässor och i sociala medier samt skolinformatörsverksamhet.

I kategorin yrkesofficerare är 12 procent kvinnor. Andelen kvinnor är dock högre bland de som studerar vid officersprogrammen och andelen män högre bland dem som går i ålderspension, varför det kan antas att könsfördelningen i den kategorin kommer att förändras framöver. Försvarsmakten vidtog under 2025 flera åtgärder i syfte att främja jämställdhet och inkludering. Bland annat genomfördes en utbildning i jämställdhetsintegrering för högre chefer, vilket resulterade i integrerat jämställdhetsperspektiv i olika verksamhetsområden, såsom cyber, myndighetens utbildningssystem och övning. Det har även genomförts utbildningar i jämställdhetsanalys för de nyckelfunktioner som utgör kompetensstöd för ansvariga chefer. Under året fortsatte jämställdhetsintegreringen av materielområdet i enlighet med handlingsplanen Jämställd materielförsörjning, och samverkansprojektet med FMV fördjupades. För att bättre kunna utforma och ställa krav på ny eller modifierad materiel har Försvarsmakten ökat antalet kroppsåtgång som personalen ska ange samt gjort

kontrollmätningar och följt upp statistik för att spegla kroppsmåtten bland myndighetens kvinnor och män. Försvarsmakten anför dock att nuvarande metod inte ger tillräckligt träffsäker information om kroppsmått. FMV har på uppdrag av Försvarsmakten undersökt hur myndigheterna kan använda sig av 3D-skanning för att skapa en databas och effektivisera insamlingen av kroppsmått. Projektet resulterade i ett antal vägval för nästa steg i arbetet som kommer att beslutas under 2026.

Åtgärder har även vidtagits i syfte att motverka ovälkommet beteende. Ovälkommet beteende är myndighetens samlingsbegrepp för trakasserier, sexuella trakasserier, repressalier och kränkande särbehandling. Bland annat har en arbetsgrupp analyserat nuläget. Riskkategorier som identifierats är värnpliktiga, gruppbefäl, soldater och sjömän samt personal i internationell tjänstgöring. Försvarsmakten konstaterar att kvinnor och andra under-representerade grupper är särskilt utsatta för ovälkommet beteende. I myndighetens genomförandeplan för kommande år riktas uppdrag till försvarsgrenar och stridskrafter. Dessa uppdrag följs upp i särskild ordning. Exempelvis ska åtgärder vidtas inför övernattningar och i anslutning till värnpliktigas fritid. Genom ett projekt finansierat av Jämställdhetsmyndigheten har myndigheten fått ta del av utbildningsinsatser som gjorts av Sveriges Kvinnoorganisationer med fokus på aktivt åskådarskap, dvs. att omgivningen ingriper när någon blir utsatt för ovälkommet beteende. Projektet fortsätter under 2026.

Utskottets ställningstagande

Försvarsmakten ska vara en jämställd och jämlik organisation. Ett ökat antal kvinnor är en förutsättning för en långsiktigt hållbar personalförsörjning och för att möjliggöra den beslutade tillväxten inom det militära försvaret. I en tid när försvaret ska växa mer än någonsin tidigare är det viktigt att nå hela rekryteringsbasen i befolkningen för att kunna rekrytera fler och de mest lämpade. Utskottet instämmer således i regeringens konstaterande att andelen kvinnor och män som tas ut för grundutbildning bör vara så jämnt fördelad som möjligt och att en jämställd organisation också bidrar till det militära försvarets förmåga, legitimitet, trovärdighet och folkförankring.

Trots att utvecklingen går i positiv riktning med ett ökat antal kvinnor inom Försvarsmakten kan utskottet konstatera att det fortfarande finns utmaningar att hantera i fråga om såväl könsfördelning som kvalitativ jämställdhet. Utskottet noterar att Försvarsmakten bedriver ett omfattande och systematiskt arbete för att förbättra jämställdheten och likabehandlingen inom organisationen och för att vara en attraktiv och inkluderande arbetsgivare för alla. I sin årsredovisning för 2025 redogör Försvarsmakten för statistik över bl.a. könsfördelningen inom myndigheten, som möjliggör analys av utvecklingen och uppföljning av de insatser som gjorts för att öka jämställdheten. Försvarsmakten har i tidigare budgetunderlag uppgett att en

strävan är att så snart som möjligt nå en jämställd organisation med ca 40 procent kvinnor och 60 procent män. Utskottet utgår från att myndigheten fortsätter att arbeta aktivt för att nå det målet så snart som möjligt.

Utskottet ser positivt på att Försvarsmaktens ansträngningar för att se till att personlig utrustning och materiel blir ändamålsenligt utformade och säkra för såväl kvinnor som män, men vill betona vikten av att intensifiera och skynda på det arbetet. Det är därtill centralt att myndigheten fortsätter att utveckla förmågan att identifiera och förebygga diskriminering och ovälkommet beteende. Liksom regeringen vill utskottet understryka vikten av att Försvarsmakten fortsätter att arbeta för att vara en jämställd och jämlik organisation fri från alla former av diskriminering, inklusive trakasserier och sexuella trakasserier. Utskottet välkomnar att Försvarsmakten har kartlagt och identifierat särskilt utsatta befattningskategorier och sammanhang, och att myndigheten avser att rikta uppdrag till försvarsgrenar och stridskrafter för att motverka utsattheten. Utskottet understryker vikten av att dessa uppdrag följs upp och att Försvarsmakten kontinuerligt utvecklar förmågan att förebygga ovälkomna beteenden och genom utbildningsinsatser möter behov av kunskap och förmågor.

Utskottet förutsätter att regeringen och Försvarsmakten fortsätter att ta frågor om jämställdhet och inkludering på största allvar och vidtar nödvändiga åtgärder utifrån de målsättningar som de redogör för. Utskottet konstaterar att Försvarsmakten bedriver ett omfattande och uppföljningsbart arbete. Med hänvisning till det pågående arbetet finner utskottet inte skäl att för närvarande tillstyrka något av motionsyrkandena med förslag till åtgärder inom området.

Veteraner

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår samtliga motionsyrkanden om veteraner.

Jämför reservation 15 (S, V), 16 (C) och 17 (MP).

Motionerna

I kommittémotion 2025/26:3556 framhåller Peter Hultqvist m.fl. (S) att Sveriges civila och militära veteraner har gjort avgörande insatser för vårt land och att deras insatser måste värdesättas. Motionärerna vill se effekterna av den nationella strategi som säkerställer tillgång till psykosocialt stöd, hälso- och sjukvård samt rehabilitering och föreslår ett tillkännagivande om att utveckla en samlad nationell strategi för veteranpolitiken (yrkande 49). Vidare vill motionärerna se en förstärkt och likvärdig samverkan mellan Försvarsmakten, kommunerna och regionerna när det gäller veteraner (yrkande 50).

Mikael Larsson m.fl. (C) anför i kommittémotion 2025/26:2822 att Sveriges veteranpolitik behöver fortsätta att utvecklas i takt med att fokus riktas mot nationellt försvar av Sverige och att försvaret av Sverige också kan

komma att ske i andra länder inom ramen för Nato. Motionärerna anser att mer behöver göras för att militära och civila veteraner samt deras anhöriga ska få stöd som står i proportion till de risker och påfrestningar de utsätts för. Motionärerna föreslår ett tillkännagivande om att utveckla stödet till veteraner (yrkande 26).

I kommittémotion 2025/26:3409 av Emma Berginger m.fl. (MP) yrkande 11 föreslås att tillgången till psykosocialt stöd för veteraner och civilanställda och deras familjer ska stärkas.

I motion 2025/26:2807 lyfter Markus Wiechel m.fl. (SD) fram förslag om veteranpolitiken. I yrkande 1 föreslås ett tillkännagivande om att öka kunskapen om veteranvård och veteraners behov, i yrkande 2 föreslås ett tillkännagivande om att tillsätta en kommitté med uppgiften att samordna och förbättra mottagandet av veteraner och i yrkande 3 föreslås ett tillkännagivande om att tillsätta en kommitté med syftet att effektivisera samordningen av berörda instanser.

Bakgrund och tidigare behandling

I lagen (2010:449) om Försvarsmaktens personal vid internationella militära insatser finns bestämmelser som reglerar myndighetens ansvar för veteraner. Enligt 6 § har Försvarsmakten en skyldighet att följa upp och utreda om personal som tjänstgjort i en internationell militär insats har fått fysiska eller psykiska besvär till följd av tjänstgöringen i insatsområdet. Skyldigheten att följa upp veteraner gäller i fem år efter avslutad insats. Om någon har drabbats av fysiska eller psykiska besvär har Försvarsmakten skyldigheter att sätta in stödåtgärder. Av 16 och 17 §§ följer att myndigheten också har skyldigheter att lämna stöd till anhöriga.

Verksamheten för veteraner och anhöriga samordnas centralt av Försvarsmaktens veterancentrum, som inrättades den 1 juli 2017. Centrumet utarbetar styrning, metoder och rutiner för hur myndigheten ska arbeta med veteranfrågor, initierar forskning om utlandsveteraner och är även ansvarigt för att planera och genomföra veterandagen.

Den 14 december 2023 antog regeringen en ny veteranstrategi (Fö nr 1:15 En aktiv och inkluderande veteranpolitik – Sveriges veteranstrategi 2024–2030). I strategin anges att veteranpolitiken ska ge personal som tjänstgjort i insatser och deras anhöriga ett stöd som står i proportion till de risker och påfrestningar som veteranerna utsätts för samt de uppoffringar de har behövt göra. Veteranstrategin tar sin utgångspunkt i redan genomförda och beslutade åtgärder och syftar till att konsolidera, fastställa och utveckla den nuvarande veteranpolitiken. Strategin ska främja en aktiv och inkluderande veteranpolitik och består av fyra delmålsättningar:

- Veteraner och anhöriga till veteraner ska få stöd.
- Veteraner och anhöriga till veteraner ska få erkänsla och uppskattning.

- Veteranforskningen ska vara kontinuerlig, allomfattande och bidra till utveckling.
- Veteranernas kompetens ska tillvaratas.

I strategin framhålls vikten av att veteranpolitiken är aktuell och relevant, varför veteranstrategin ska kunna omformuleras och utvecklas. Som exempel anges att det kan handla om att se över möjligheterna att utvidga definitionen av begreppet veteran så att även soldater och sjömän som genomfört nationella insatser eller operationer inom ramen för avskräckning och försvar i Nato omfattas. Det kan också med hänvisning till omvärldsutvecklingen innebära att fler individer och områden kan komma att omfattas av strategin. Likaså kan frågan om att inkludera civil personal från andra myndigheter än Försvarsmakten som genomfört nationella eller internationella insatser ses över.

Veteranstrategin ska genomföras genom att Försvarsmakten ska ta fram handlingsplaner kopplade till delmålsättningarna. Veteranpolitiken ska utvecklas kontinuerligt och genomförandet av veteranstrategin ska följas upp och utvärderas kontinuerligt. Försvarsmakten har därför också fått i uppdrag att i samverkan med veteran- och anhörigorganisationer arrangera en årligen återkommande konferens för uppföljning och utvärdering med deltagande från olika delar av samhället för att uppmärksamma veteranfrågan.

Den 28 december 2024 beslutade Försvarsdepartementet att en utredare ska analysera behovet av ett fysiskt center för rekreation och återhämtning för veteraner, ett s.k. veterancenter (Fö2024/01914). Den 31 mars 2025 redovisades uppdraget i promemorian En veterangård för vila och återhämtning. I promemorian föreslås bl.a. att verksamhet som möjliggör för veteraner och deras anhöriga att vid behov få möjlighet till vila, rekreation och återhämtning vid en veterangård bör erbjudas och fortlöpande utvecklas. Syftet med verksamheten bör enligt utredningen vara att utgöra en plats för vila, rekreation och återhämtning för veteraner och deras anhöriga där de också ges möjlighet till samvaro och sociala aktiviteter, och målet bör vara att verksamheten ska bidra till ökat välbefinnande bland veteraner samt en ökad upplevelse av erkännande och uppskattning av deras insats från samhället. Utredningen föreslår att i första hand Försvarsmaktens utlandsveteraner, men även övriga myndigheters civila veteraner, ska kunna ta del av veterancentrets verksamhet. Promemorian har remitterats och sista svarsdagen var den 5 januari 2026. I budgetpropositionen för 2026 (prop. 2025/26:1 utg.omr. 6) anger regeringen att inrättandet och etableringen av ett svenskt centrum för veteraner analyseras inom Regeringskansliet.

I sin årsredovisning för 2025 (FM2025-744:34) betonar Försvarsmakten att ansvaret för stöd och vägledning till veteraner är livslångt. En av målsättningarna för veteranverksamheten är att öka kunskaperna om internationella insatsers påverkan på personal och deras anhöriga. Under 2025 slutfördes en tredelad studie som ökar myndighetens kunskap om förekomsten och upplevelsen av posttraumatiskt stressyndrom (PTSD) och moralisk skada.

Studiernas resultat kommer att seminariebehandlas med interna och externa aktörer och ligga till grund för framtida utveckling av stödet till målgruppen.

Utskottets ställningstagande

Utskottet betonar vikten av att svenska veteraner erbjuds ett omfattande stöd före, under och efter insatsen. Utskottet utgår från att alla berörda arbetsgivare, såväl civila som militära, lägger samma vikt som utskottet vid att erbjuda ett stöd som svarar mot riskerna för personalen. Utskottet välkomnar att regeringen har tagit fram en veteranstrategi för 2024–2030 och gett Försvarsmakten i uppdrag att genomföra den genom handlingsplaner. Utskottet ser även positivt på att Försvarsmakten arbetar med att öka förståelsen för internationella insatsers påverkan på personalen och dess anhöriga samt kunskapen om förekomsten och upplevelsen av PTSD. Vidare noterar utskottet promemorian En veterangård för vila och återhämtning och dess förslag. Utskottet understryker vikten av att lärdomar från genomförda och pågående kunskapsinhämtande insatser tas till vara och att regeringen fortsätter att utveckla veteranpolitiken med målet om att veteraner ska erbjudas ett stöd som står i proportion till de risker och påfrestningar som de utsätts för samt de upppoffringar de har behövt göra. Mot bakgrund av det pågående arbetet finner utskottet inte skäl att vidta några ytterligare åtgärder på området för tillfället. Därmed avstyrks samtliga motionsyrkanden.

Försvarsmusiken

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår samtliga motionsyrkanden om försvarsmusiken.
Jämför reservation 18 (MP).

Motionerna

I kommittémotion 2025/26:3406 yrkande 1 föreslår Emma Berginger m.fl. (MP) att riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att försvarsmusiken bör tillföras en värnpliktig försvarsmusikkår i Norrland. Motionärerna framhåller även vikten av att utveckla och stärka försvarsmusiken som en del av de stora investeringarna i vårt militära försvar (yrkande 2). Vidare anförs i yrkande 3 att det behövs långsiktiga kontrakt för avtalsmusikkåreerna – Göteborg Wind Orchestra och Gotlandsmusiken (Gotlands regementes musikkår).

Även i motion 2025/26:889 av Magnus Manhammar (S) föreslås att en ny värnpliktig militärmusikkår inrättas i Norrland.

I motion 2025/26:2684 av Niklas Karlsson (S) föreslås ett tillkännagivande om de militära musikkårens förutsättningar.

Bakgrund och tidigare behandling

Försvarsmaktens deltagande i statsceremonier regleras i förordningen (2024:1333) med instruktion för Försvarsmakten. Den nya förordningen trädde i kraft den 1 januari 2025 och har anpassats till Försvarsmaktens inriktning och organisation utifrån totalförsvarsbeslutet och Natomedlemskapet.

Vid tidigare behandling av motionsyrkanden om försvarsmusik i betänkande 2023/24:FöU4 hänvisade utskottet till Försvarsmaktens webbplats. Där anges att försvarsmusiken är den enhet som tillgodoser Försvarsmaktens, hovets och regeringens behov av musik vid olika högtidliga tillfällen och ceremonier i Sverige. Försvarsmusiken organiserar de tre musikkårer som verkar inom Försvarsmakten i dag: Arméns musikkår i Kungsängen utanför Stockholm, Livgardets dragonmusikkår och Marinens musikkår i Karlskrona. Försvarsmusiken har sin organisatoriska tillhörighet vid Livgardet och stöder även hemvärnets 25 musikkårer som finns spridda runt om i landet. Till skillnad från kårerna inom hemvärdet utgörs Arméns musikkår, Livgardets dragonmusikkår och Marinens musikkår av heltidsarbetande musiker. Även frivilligförbundet Fältartisterna ingår i försvarsmusiken. Försvarsmusikens verksamhet kompletteras med musikkårer som Försvarsmakten anlitar för särskilda uppdrag. I dagsläget är dessa Göteborg Wind Orchestra och Gotlandsmusiken (Gotlands regementes musikkår).

Utskottet har tidigare behandlat frågor om försvarsmusikens organisation och konstaterat att det inte fanns anledning att föreslå förändrad organisation för försvarsmusiken (bet. 2008/09:FöU1, bet. 2009/10:FöU8, bet. 2017/18:FöU1, bet. 2019/20:FöU1 och bet. 2023/24:FöU4).

Utskottets ställningstagande

När det gäller försvarsmusiken vill utskottet inledningsvis framhålla Försvarsmaktens ansvar att tillgodose myndighetens, hovets och regeringens behov av musik vid högtidliga tillfällen och ceremonier samt att förvalta det försvarsmusikaliska arvet. Utskottet konstaterar att försvarsmusiken är en del av Försvarsmaktens verksamhet och att verksamhetens organisation, lokalisering och dimensionering ytterst är en fråga för regeringen och Försvarsmakten. Utskottet har vid flera tidigare tillfällen behandlat motionsyrkanden om försvarsmusikens organisation och konstaterat att det inte funnits skäl att föreslå förändringar av den nuvarande organisationen. Utskottet ser inte heller nu skäl att ta initiativ till sådana förändringar. Mot denna bakgrund avstyrker därför utskottet samtliga motionsyrkanden.

Frivillig försvarsverksamhet

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår samtliga motionsyrkanden om frivillig försvarsverksamhet.

Jämför reservation 19 (S, V), 20 (C) och 21 (MP).

Motionerna

I kommittémotion 2025/26:2822 föreslår Mikael Larsson m.fl. (C) ett tillkännagivande om frivilliga försvarsorganisationer och hemvärdet (yrkande 9). I yrkande 48 föreslår motionärerna ett tillkännagivande om stärkt frivillighet och om de frivilliga försvarsorganisationernas roll.

I kommittémotion 2025/26:3405 av Emma Berginger m.fl. (MP) anförs att samhällets beredskap i hög grad är beroende av de frivilliga försvarsorganisationernas verksamhet. För att deras kompetens och resurser ska kunna användas effektivt vid höjd beredskap behöver enligt motionärerna förutsättningarna för deltagande och organisering förbättras. I yrkande 61 föreslås ett tillkännagivande om att förbättra förutsättningarna för civilpersoner att kunna delta i utbildning och träningsverksamhet inom de frivilliga försvarsorganisationerna. I yrkande 62 föreslås ett tillkännagivande om att frivilliga resursgrupper ska finnas i varje kommun.

I kommittémotion 2025/26:3556 av Peter Hultqvist m.fl. (S) framhålls de frivilliga försvarsorganisationernas betydelse för att stärka totalförsvaret och beredskapen vid kriser och krig. Motionärerna betonar hur organisationerna bidrar med breddad kompetens och folkförankring och skapar möjligheter till engagemang. I yrkande 51 föreslår motionärerna att frivilligorganisationernas roll i totalförsvaret i nära dialog med MSB och länsstyrelserna ska tydliggöras. Därutöver anser motionärerna att organisationerna ska ges långsiktiga och stabila ekonomiska förutsättningar genom treåriga avtal (yrkande 52). Vidare föreslår motionärerna ett tillkännagivande om att stärka och bredda rekryteringen till hemvärdet och de frivilliga försvarsorganisationerna (yrkande 53) och att instruktörer inom organisationerna ska ha rätt till tjänstledighet (yrkande 54). Slutligen i yrkande 75 framhåller motionärerna att verksamheten och stödet för civila insatspersoner ska utvecklas.

I kommittémotion 2025/26:3776 av Mats Berglund m.fl. (MP) anförs att friluftsrörelsen kan spela en viktig roll inom ramen för det civila försvaret. Motionärerna framhåller att friluftorganisationerna besitter kompetens och kunskap som kan bidra till samhällets beredskap. I yrkande 13 föreslås ett tillkännagivande om att friluftsrörelsen tydligare bör kopplas till det civila försvaret och totalförsvarsplaneringen. I yrkande 14 föreslås ett tillkännagivande om att friluftsrörelsen ska kunna söka resurser inom ramen för den civila beredskapen.

I motion 2025/26:2497 föreslår Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M) att regeringen ska verka för att en central nationell frivilligplattform inrättas för att stärka det civila försvaret.

I motion 2025/26:3033 anför Thomas Ragnarsson (M) att man bör se över möjligheterna till ökad personaltillgång i frivilligorganisationerna.

Bakgrund och tidigare behandling

De frivilliga försvarsorganisationerna bedriver verksamhet som främjar totalförsvaret och som omfattar försvarsupplysning samt rekrytering och utbildning av frivilliga för uppgifter i totalförsvaret. Regeringen har pekat ut 18 frivilliga försvarsorganisationer vars verksamhet regleras i förordningen (1994:524) om frivillig försvarsverksamhet. Tillsammans har dessa organisationer ca 380 000 medlemmar. MCF och Försvarsmakten fördelar ekonomiska medel till de frivilliga försvarsorganisationerna i form av uppdragsersättning och organisationsstöd.

Inför det förra försvarsbeslutet lade utskottet (bet. 2020/21:FöU4) stor vikt vid att personalförsörjningen skulle ses över utifrån ett helhetsperspektiv för att bidra till bästa möjliga försvarsförmåga utifrån ett totalförsvarsperspektiv och att de frivilliga försvarsorganisationernas möjligheter att bidra till totalförsvarets förmåga långsiktigt skulle säkerställas. Inför det nya totalförvarsbeslutet för 2025–2030 vidhöll utskottet sin uppfattning (bet. 2024/25:FöU2) att de frivilliga försvarsorganisationerna är viktiga för den samlade förmågan inom totalförsvaret och för folkförankringen och därmed utgör ett starkt bidrag till den svenska försvarsviljan. Utöver detta bidrar de till bemanning av det svenska totalförsvaret. Utskottet betonade att Försvarsmaktens uppdrag till de frivilliga försvarsorganisationerna även i fortsättningen bör inriktas mot utbildning för krigsorganisationens behov och placering av individer i specialistbefattning inom Försvarsmakten, samt att Försvarsmakten bör ha en tydlig målsättning för de frivilliga försvarsorganisationerna när det gäller att rekrytera och utbilda avtalspersonal till krigsorganisationen. Vidare betonade utskottet att regeringen delar Försvarsberedningens bedömning att målsättningen bör vara att hemvärdet ska omfatta 26 000 personer 2030, och utskottet såg positivt på att tillskott föreslagits i budgetpropositionen.

I betänkande 2024/25:FöU6 konstaterade utskottet igen att de frivilliga försvarsorganisationerna är viktiga för den samlade förmågan inom totalförsvaret och för folkförankringen. Utskottet välkomnade det stora intresset för att engagera sig i frivilliga försvarsorganisationer och konstaterade att en ny modell för fördelning av uppdragsersättning till de frivilliga försvarsorganisationerna hade börjat användas samt välkomnade att regeringen hade tillfört extra medel för organisationernas verksamhet under 2025. Med hänsyn till samtliga motionsyrkanden som handlade om de frivilliga försvarsorganisationerna bedömde utskottet att det inte fanns skäl att

föregripa något av de då pågående arbetena och avstyrkte därmed samtliga motionsyrkanden.

Utredningen om en modern personalförsörjning av det civila försvaret lämnade sitt betänkande i januari 2025 (SOU 2025:6). I utredningen konstaterades att regeringen i totalförsvarspropositionen för 2025–2030 anger att det är nödvändigt att de frivilliga försvarsorganisationerna får tillräckliga ekonomiska medel både för att möta de ökande behoven i totalförsvaret och för att skapa långsiktiga verksamhetsförutsättningar för organisationernas egen utveckling. Utredningen föreslår bl.a. att civilplikten ska aktiveras generellt. Vidare bedömer utredningen att de frivilliga försvarsorganisationerna och deras medlemmar bör kunna spela en större roll i personalförsörjningen av det civila försvaret under höjd beredskap. Det kan t.ex. vara ett snabbare och mer flexibelt sätt att utbilda frivilliga totalförsvarspliktiga till kompetenser som behövs i det civila försvaret än genom civilplikt. Det kan också vara ett sätt att ta till vara engagemang och försvarsvilja som finns i samhället. Utredningen föreslår att regeringen ska ge MSB i uppdrag att i samverkan med Försvarsmakten utreda de frivilliga försvarsorganisationernas roll i personalförsörjningen av det civila försvaret. Vidare anser utredningen att det behövs en nationell övergripande inriktning och samordning av vilka områden och kompetenser de frivilliga försvarsorganisationerna ska utbilda inom, samt omfattningen av utbildningen, för att statliga resurser ska prioriteras där behoven i det civila försvaret är som störst och ger mest nytta för totalförsvaret. Utredningen framhåller att frivilliga resursgrupper i dag finns etablerade i 156 kommuner på frivillig, icke lagreglerad grund. Utredningen beskriver MSB:s pågående arbete med att utveckla och förnya konceptet så att det kan fungera över hela hotskalan, dvs. inklusive vid höjd beredskap. Vidare framhålls att de frivilliga försvarsorganisationerna enligt MSB kan ge en relativt snabb ökning av försvarsförmågan i civilt försvar på ett kostnadseffektivt sätt, bl.a. eftersom de har en bred rekryterings- och utbildningsverksamhet och en fungerande infrastruktur för personalförsörjning.

I propositionen Totalförsvaret 2025–2030 (prop. 2024/25:34) instämde regeringen i Försvarsberedningens bedömningar och betonade vikten av att ta till vara det ökade intresset för de frivilliga försvarsorganisationerna. Regeringen framhöll att organisationerna är viktiga för totalförsvarets samlade förmåga och folkförankringen samt bidrar till bemanning av det svenska totalförsvaret. Regeringen framhöll att Försvarsmaktens uppdrag till de frivilliga bör inriktas mot utbildning för krigsorganisationens behov och placering av individer i specialistbefattning inom myndigheten. Regeringen betonade att detta är en fråga för hela krigsorganisationen och inte bara för hemvärnet.

Vidare konstaterade regeringen att en ny modell för fördelning av uppdragsersättning till de frivilliga försvarsorganisationerna har tagits fram och börjat användas och bedömde att detta arbete svarar mot de behov som Försvarsberedningen betonat. Regeringen framhöll också vikten av att

tillräckliga ekonomiska medel avsätts för att möta de ökande behoven inom totalförsvaret samt av att organisationsstödet dimensioneras så att det ger långsiktiga verksamhetsförutsättningar för organisationernas egen utveckling. Regeringen föreslog därför ett tillskott till de frivilliga försvarsorganisationerna i budgetpropositionen för 2025 (prop. 2024/25:1 utg.omr. 6).

Regeringen anförde vidare att en förutsättning för att de frivilliga försvarsorganisationerna ska kunna öva och utbilda är att individer beviljas tjänstledighet från sitt arbete för att kunna delta i en utbildning eller för att som instruktör kunna utbilda andra. Individer som tjänstgör i en krigsorganisation inom totalförsvaret på frivillig grund har samma skydd som andra enligt lagen (1994:2076) om skydd för anställning vid viss tjänstgöring inom totalförsvaret. Försvarsberedningen ansåg att regeringen bör se över regelverket så att även instruktörer som ska tjänstgöra för att utbilda andra har ett likvärdigt anställningsskydd. Regeringen konstaterade att frågor om rätt till tjänstledighet och anställningsskydd har behandlats i Utredningen om personalförsörjningen av det militära försvaret (SOU 2025:86) som slutredovisade sitt uppdrag i juli 2025.

I vårändringsbudgeten 2025 föreslog regeringen att MSB skulle få ytterligare medel till ideella organisationer för att möjliggöra utbildningsinsatser som stärker befolkningens motståndskraft och försvarsvilja. Bland annat beviljades Friluftsförbundet tilläggsmedel.

I budgetpropositionen för 2026 (prop. 2025/26:1 utg.omr. 6) konstaterade regeringen att intresset för att engagera sig i de olika frivilliga försvarsorganisationerna fortsätter att öka. De frivilliga försvarsorganisationerna och hemvärnet bidrar till ett brett deltagande i totalförsvaret, bl.a. genom ungdomsverksamhet och utbildning av personal. Under 2025 fortsatte organisationerna att främja totalförsvaret genom totalförsvarsupplysning, rekrytering och utbildning till såväl det militära försvaret som det civila försvaret. Av regeringens redovisning framgår att 13 av 18 frivilliga försvarsorganisationer under 2024 på beställning av Försvarsmakten rekryterade och utbildade specialister till hemvärnet. Antalet hemvårnssoldater uppgick till 22 274 personer under 2024, varav 4 059 var specialister utbildade av de frivilliga försvarsorganisationerna. Under året påbörjade även drygt 7 300 värnpliktiga sin grundutbildning. Regeringen konstaterade samtidigt att möjligheten att rekrytera och utbilda specialister till andra krigsförband än hemvärnet ännu inte har prövats fullt ut.

I januari 2026 meddelade regeringen att man ytterligare förstärker resurserna till de frivilliga försvarsorganisationerna med 45 miljoner kronor. Totalt ökar medlen till organisationerna med ca 60 miljoner kronor och uppgår till ca 513 miljoner kronor under 2026. Regeringen konstaterar att de frivilliga försvarsorganisationerna spelar en central roll för folkförankringen av totalförsvaret och för att snabbt kunna förstärka vår samlade försvarsförmåga. Satsningen på att stärka de frivilliga försvarsorganisationerna är enligt regeringen ett viktigt komplement till regeringens historiskt stora investeringar i försvaret och ger aktörerna bättre förutsättningar att möta det

ökade intresset och bidra till att stärka Sveriges totalförsvaret i ett allvarligt säkerhetspolitiskt läge.

I Försvarmaktens regleringsbrev för budgetåret 2026 (Fö2023/00357, Fö2023/01771, Fö2023/01891 m.fl.) gav regeringen Försvarmakten i uppdrag att redovisa hur myndigheten arbetat för att förenkla processer och minska handläggningstider för de frivilliga hemvärnssoldater och specialister från de frivilliga försvarsorganisationerna som söker sig till hemvärdet. Uppdraget ska redovisas senast den 15 maj 2026.

Av Försvarmaktens årsredovisning för 2025 (FM2025-744:34) framgår att Försvarmakten under året tillförde ytterligare finansiering av de frivilliga försvarsorganisationernas verksamhet, vilket bedöms ha ökat kunskapen om totalförsvaret samt främjat engagemang och intresse för myndigheten. Av de 18 frivilliga försvarsorganisationerna bidrar 13 till Försvarmaktens verksamhet, bl.a. genom att rekrytera och utbilda frivilliga. Specialister från de frivilliga försvarsorganisationerna bemannar ett stort antal specialistbefattningar inom framför allt hemvärdet, men även inom försvarsgrenar och stridskrafter. Vid utgången av året uppgick antalet hemvärnssoldater med ordinarie avtal till 22 567, vilket är en minskning med ca 500 jämfört med föregående år. Därutöver hade ca 500 hemvärnssoldater ett s.k. extra tjänstgöringsavtal, vilket innebär att de kan tas i anspråk av Försvarmakten upp till höjd beredskap men är krigsplacerade i en annan befattning inom Försvarmakten eller vid en annan myndighet. Av hemvärnssoldaterna hade 4 054 grundutbildats via frivilliga försvarsorganisationer. Ytterligare 14 individer med tjänstgöringsavtal samt 174 frivilliga som utgör en del av personalgruppen frivillig person kan härledas till dessa organisationer. Den totala bemanningen av Försvarmaktens krigsorganisation via frivilliga försvarsorganisationer uppgick till 4 242 personer, vilket är en ökning med 151 personer sedan föregående år. Av Försvarmaktens redovisning framgår att pilotprojektet Frivillig militär utbildning (FMU) genomfördes under sommaren i Härnösand i syfte att stärka rekryteringen i svårrekryterade områden. Projektet resulterade i omkring 150 nya tjänstgöringsavtal med hemvärdet, och man avser att genomföra konceptet i samtliga militärregioner under 2026 med ett utökat antal utbildningsplatser.

I budgetunderlaget för 2027 (FM2025-28599:2, bil. 1) uppger Försvarmakten att hemvärnsförbanden är beroende av att frivilliga försvarsorganisationer utvecklas både för att omhänderta nya förmågor och som stöd för förbandens samlade utbildningsbehov. Behovet har ökat bl.a. som en följd av materiell förnyelse där modern teknik bidrar till utvecklade förmågor. Myndigheten utvecklar löpande sitt samarbete med de frivilliga försvarsorganisationerna. Ett arbete pågår för att förbättra rekryteringsprocessen mot frivilliga försvarsorganisationer och för att behålla den frivilliga personalen. Bland annat ska ett system införas som möjliggör att personal som lämnar hemvärdet eller en frivillig försvarsorganisation erbjuds avtal i en annan frivillig försvarsorganisation.

I MSB:s årsredovisning för 2025 (publ. MSB2652) anger myndigheten att frivilliga försvarsorganisationer och andra ideella organisationer är viktiga resurser i arbetet med att stärka det civila försvaret och krisberedskapen. Myndigheten fördelar uppdragsersättning och organisationsstöd till frivilliga försvarsorganisationer för bl.a. utbildning av frivilliga förstärkningsresurser till offentliga aktörer. Under 2025 betalade MSB ut uppdragsersättning till 16 olika organisationer och organisationsstöd till 18 olika organisationer. Medlen har använts till att höja krisberedskapen i samhället och främja totalförsvaret genom upplysning, rekrytering och utbildning. De senaste åren har tilldelningen ökat, vilket bidrar till att fler medlemmar kan utbildas för att möta de ökade behoven hos offentliga aktörer och bidra till en förmågehöjning i samhället.

Även i budgetunderlaget för 2026–2028 (publ. MSB2557) framhåller MSB de frivilliga försvarsorganisationernas betydelse för Sveriges krisberedskap och civilt försvar. De bidrar med utbildade förstärkningsresurser för kris och krig och kan ingå i myndigheters och kommuners krigsorganisation när ordinarie resurser inte räcker till. Utöver uppdragsersättning och organisationsstöd ser MSB behov av att kommande år stärka stödet för regionala transport- och logistikresurser. De senaste årens kriser visar att offentliga aktörer inom civil beredskap saknar en robust personalförsörjning vid ansträngda lägen. MSB bedömer att ytterligare medel behövs till de frivilliga försvarsorganisationerna för att de bl.a. ska kunna rekrytera och utbilda fler medlemmar och därigenom effektivt kunna bidra till att stärka personalförsörjningen inom det civila försvaret. MSB bedömer att dessa personalförstärkningar är nödvändiga för att beredskapsmyndigheter och kommuner ska kunna säkerställa sin förmåga att samverka och leda under höjd beredskap och för att kunna upprätthålla denna förmåga över tid. Vidare meddelade MSB i december 2025 att myndigheten ska bilda ett personalförsörjningsråd där Arbetsförmedlingen, Arbetsgivarverket, Plikt- och prövningsverket, Svenskt Näringsliv, LO, TCO, Saco och Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) ska ingå. Här ska strategiska frågor diskuteras och redas ut, såsom hur frivilliga ska bidra under höjd beredskap och krig.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vidhåller sin uppfattning att de frivilliga försvarsorganisationerna fyller en viktig funktion genom att de bidrar till den samlade förmågan inom totalförsvaret, till folkförankringen och till den svenska försvarsviljan. De utgör även en betydelsefull resurs för bemanningen av totalförsvaret genom rekrytering och utbildning av personal till såväl det militära som det civila försvaret.

Utskottet noterar att regeringen i budgetpropositionen för 2026 framhåller att intresset för att engagera sig i de frivilliga försvarsorganisationerna

fortsätter att öka och att organisationerna bidrar till ett brett deltagande i totalförsvaret. Utskottet konstaterar vidare att regeringen har tillfört ytterligare medel till organisationerna. Vidare konstaterar utskottet att flera pågående arbeten och uppdrag berör de frivilliga försvarsorganisationernas roll och förutsättningar. Det gäller bl.a. genomförandet av totalförsvarspropositionen 2025–2030, uppdrag till Försvarsmakten att redovisa hur myndigheten arbetat för att förenkla processer och minska handläggningstider för frivilliga som söker sig till hemvärnet samt de utredningar som behandlat personalförsörjningen inom totalförsvaret. Utskottet noterar även att MCF arbetar med att samordna det civila försvaret nationellt.

Mot denna bakgrund ser utskottet inte skäl att föregripa pågående arbete eller att ta initiativ utöver vad som redan har beslutats. Utskottet ser heller inte skäl att föregripa kommande aviserade propositioner och avstyrker därför samtliga motionsyrkanden.

Civila skyttar och jägare

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår samtliga motionsyrkanden om civila skyttar och jägare.

Motionerna

I motion 2025/26:1003 yrkande 1 föreslår Magnus Jacobsson (KD) ett tillkännagivande om att dra nytta av Sveriges jägare för att stärka Sveriges förmåga att klara längre kriser samt konflikter.

I motion 2025/26:2102 av Sten Bergheden och Johanna Rantsi (båda M) föreslås ett tillkännagivande om att se över möjligheten att utreda om landets jägare och sportskyttar mer konkret skulle kunna ingå i totalförsvaret. Ett liknande förslag finns i motion 2025/26:3227 av Marlène Lund Kopparklint (M).

Bakgrund och tidigare behandling

Frivillig försvarsverksamhet regleras i förordningen (1994:524) om frivillig försvarsverksamhet. I förordningen regleras såväl frivilligorganisationers verksamhet som den roll som Försvarsmakten och MCF har i sammanhanget.

Frågor om jägare och sportskyttar har behandlats flera gånger tidigare av utskottet. I betänkande 2022/23:FöU8 behandlade utskottet frågor om jägares och sportskyttars roll inom totalförsvaret. Utskottet vidhöll att en stark vilja att försvara Sverige är en förutsättning för totalförsvaret och konstaterade att regeringen i samband med totalförsvarsbeslutet hade framhållit vikten av bemanningsavtal för personalförsörjningen inom det civila försvaret. Utskottet delade regeringens bedömning att det finns ett behov av att få en samlad bild

av personalbehoven inom olika delar av det civila försvaret för att på så sätt kunna identifiera vilka typer av verksamheter som kan vara betjänta av särskilda åtgärder för sin personalförsörjning vid höjd beredskap och krig. Utskottet såg dock inte skäl att föregripa det arbete som pågick när det gällde frivillighet. Även i betänkande 2023/24:FöU4 behandlade utskottet frågor om jägare och sportskyttar. Utskottet konstaterade att det pågick utredningar som kunde få betydelse för utvecklingen av totalförsvaret, bl.a. i fråga om personalförsörjning och frivillighet. Utskottet anförde att resultaten av dessa utredningar inte borde föregripas när det gällde frågor om frivillighet i totalförsvaret och avstyrkte samtliga motionsyrkanden.

I betänkande 2024/25:FöU2 tillstyrkte utskottet regeringens förslag till mål för totalförsvaret för perioden 2025–2030. Utskottet välkomnade att regeringen avsåg att fortsätta att stärka en sammanhållen planering för totalförsvaret där det militära och det civila försvaret utvecklas samordnat. Utskottet ville särskilt understryka vikten av att förmågan till ömsesidigt stöd mellan det militära och det civila försvaret stärks eftersom det påverkar totalförsvarets samlade förmåga. I betänkande 2024/25:FöU5 konstaterade utskottet att riksdagen hade beslutat om mål för totalförsvaret och framhöll att målet ska vara vägledande även i arbetet med civila aktörers och anläggningars integrering i totalförsvaret. Utskottet anförde att Utredningen om en modern personalförsörjning av det civila försvaret behandlar frågor om bl.a. frivillighet i totalförsvaret. Utskottet noterade att utredningen hade remitterats och såg inte skäl att rikta något tillkännagivande till regeringen om civila skjutbanor eller skyttars roll för totalförsvaret.

I Sverige finns det ingen enskild myndighet som har ansvar för att sammanställa samhällsviktig verksamhet i landet. MCF rekommenderar därför att alla organisationer, offentliga som privata, identifierar den samhällsviktiga verksamhet som de tillhandahåller. På sin webbplats beskriver MCF såväl sitt eget arbete med att identifiera och upprätthålla samhällsviktig verksamhet som sitt stöd till andra aktörer i deras arbete med dessa frågor. Myndigheten definierar samhällsviktig verksamhet som en verksamhet, tjänst eller infrastruktur som upprätthåller eller säkerställer samhällsfunktioner som är nödvändiga för samhällets grundläggande behov, värden eller säkerhet. I detta sammanhang ska verksamhet förstas som ett vidare begrepp. En verksamhet, tjänst eller infrastruktur inkluderar exempelvis även anläggningar, processer, system och noder. MCF har presenterat en lista med viktiga samhällsfunktioner (MSB1844) i vilken myndigheten sammanställt de viktiga samhällsfunktioner som är nödvändiga för samhällets grundläggande behov, värden eller säkerhet – i vardagen, vid kriser och i krig. Här ingår bl.a. livsmedelsförsörjning. Målet är att viktiga samhällsfunktioner ska upprätthållas och samhällets beredskap på så vis stärkas.

MCF framhåller att frivilliga är en viktig resurs för Sveriges krisberedskap och civila försvar. Enligt MCF kan frivilliga organisationer och enskilda frivilliga, vid kris eller höjd beredskap, fungera som förstärkningsresurser och

komplettera ordinarie offentliga aktörer. Utöver Frivilliga Försvarsorganisationerna, en särskild grupp av ideella organisationer som har en utpekad roll inom totalförsvaret, kan även andra ideella organisationer bidra till den civila beredskapen genom att organisera sina medlemmar och använda sina resurser, sin kunskap och sina nätverk vid samhällsstörningar. Spontanfrivilliga kan på olika sätt bistå offentliga verksamheter med praktiska uppgifter i händelse av en samhällsstörning.

I Utredningen om det civila försvarets personalförsörjning (SOU 2025:6) framhålls ideella organisationer och spontanfrivilliga som potentiella resurser vid höjd beredskap. Det kan exempelvis handla om idrottsföreningar eller andra lokala föreningar. Utredningen konstaterar att Försvarsberedningen tidigare har lyft fram att Försvarsmakten och MCF bör planera för hur ansvariga samhällsaktörer ska kunna ta emot och organisera spontanfrivilliga i totalförsvaret, och att de frivilliga försvarsorganisationerna bör ha en tydlig roll i en sådan planering.

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar att frivillighet och ideella krafter utgör viktiga resurser för Sveriges krisberedskap och totalförsvaret. Utskottet noterar att frågor om civila skyttars och jägares roll i totalförsvaret har behandlats flera gånger tidigare och att utskottet då avstyrkte motsvarande förslag.

Utskottet noterar vidare att riksdagens beslutade mål för totalförsvaret för perioden 2025–2030 ska vara vägledande även i det fortsatta arbetet med att utveckla och samordna det militära och civila försvaret. Utredningen Plikten kallar! En modern personalförsörjning av det civila försvaret behandlar ideella organisationer och spontanfrivilliga som möjliga resurser vid höjd beredskap. Utskottet konstaterar att utredningen har remitterats och bereds vidare inom Regeringskansliet. Mot denna bakgrund ser utskottet inte skäl att i nuläget rikta något tillkännagivande till regeringen om att jägare och sportkyttar mer konkret ska ingå i totalförsvaret. Utskottet vill inte föregripa pågående beredning eller kommande förslag i dessa frågor och avstyrker därför samtliga motionsyrkanden.

Personalförsörjning inom räddningstjänsten

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår samtliga motionsyrkanden om personalförsörjning inom räddningstjänsten.

Jämför reservation 22 (S, V), 23 (C) och 24 (MP).

Motionerna

I kommittémotion 2025/26:2822 av Mikael Larsson m.fl. (C) yrkande 37 föreslås ett tillkännagivande om att ta fram och sprida goda exempel från kommuner som lyckats med rekryteringen till deltidsbrandkåren.

I kommittémotion 2025/26:3405 yrkande 57 föreslår Emma Berginger m.fl. (MP) ett tillkännagivande om att förstärka räddningstjänsten och förbättra förutsättningarna att arbeta för räddningstjänsten och i ideell verksamhet, även på deltid. Motionärerna framhåller även att rollfördelningen mellan olika frivilliga försvarsorganisationer behöver tydliggöras för att kompetens och resurser inom de berörda organisationerna ska kunna nyttjas fullt ut vid höjd beredskap. Därför föreslås i yrkande 60 att Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB), numera Myndigheten för civilt försvar (MCF), får i uppdrag att koordinera och tydliggöra samarbetet mellan räddningstjänsten och olika ideella aktörer.

I kommittémotion 2025/26:3556 av Peter Hultqvist m.fl. (S) yrkande 84 föreslås ett tillkännagivande om att stärka landets räddningstjänster och deras rekrytering.

I motion 2025/26:662 av Kristoffer Lindberg (S) föreslås ett tillkännagivande om att överväga en utredning av rekryteringsbehovet av räddningstjänstpersonal, de utmaningar som i dag finns för rekrytering samt möjliga lösningar.

I motion 2025/26:779 av Lena Bäckelin och Marie Olsson (båda S) föreslås ett tillkännagivande om behovet av riktat stöd till mikroföretagare för att underlätta rekrytering och bibehållande av deltidsbrandmän i glesbygd.

I motion 2025/26:1639 av Alexander Christiansson (SD) föreslås ett tillkännagivande om att se över deltidsbrandmännens arbetsvillkor (yrkande 1) och om att skapa bättre förutsättningar för nyrekrytering av deltidsbrandmän (yrkande 2).

I motion 2025/26:2311 av Ann-Sofie Lifvenhage (M) föreslås ett tillkännagivande om att se över möjligheten att underlätta rekrytering av medarbetare inom blåljusverksamheten genom särskilda satsningar.

Bakgrund och tidigare behandling

Det är kommunerna som enligt lagen (2003:778) om skydd mot olyckor ansvarar för olycksförebyggande verksamhet och räddningstjänst inom

respektive kommun. Enligt lagen har kommunens räddningstjänst i stort samma ansvar under höjd beredskap som i fredstid för att förhindra skador på människor, egendom och miljö. Vid höjd beredskap tillkommer dock vissa uppgifter i syfte att skydda och rädda befolkningen och civil egendom från verkningar av krig. De kommunala räddningstjänsterna organiseras framför allt med heltids- och deltidanställda brandmän.

Frågor om personalförsörjning inom räddningstjänsten har behandlats flera gånger tidigare av utskottet. I betänkande 2020/21:FöU3 betonade utskottet att de dåvarande reglerna för arbetslöshetsförsäkringen negativt påverkade räddningstjänstens personalförsörjning, eftersom deltidbrandmän riskerade lägre ersättning. Riksdagen riktade ett tillkännagivande till regeringen om undantag i a-kassereglerna för deltidbrandmän (rskr. 2020/21:22–23). Lagändringar som tillåter undantag för deltidbrandmän vid beräkning av arbetslöshetsersättning trädde i kraft den 31 maj 2021. De innebär att en deltidbrandmans arbete i form av beredskap och övning ska undantas vid beräkning av hur mycket ersättning som lämnas en ersättningsvecka, om inte arbetet tidigare har godkänts som bisyssla (prop. 2020/21:123, bet. 2020/21:AU14, rskr. 2020/21:287).

I betänkandena 2022/23:FöU8, 2023/24:FöU3 och 2024/25:FöU6 betonade utskottet vikten av att den kommunala räddningstjänsten bedrivs på ett så likvärdigt, effektivt och säkert sätt som möjligt i hela landet samt betonade den centrala roll som en fungerande personalförsörjning har i det avseendet. Utskottet välkomnade också regeringens beslut att återaktivera civilplikten inom den kommunala räddningstjänsten för utbildad personal. Mot bakgrund av pågående utredning och de åtgärder som regeringen, MSB m.fl. hade vidtagit fann utskottet inte skäl att vidta ytterligare åtgärder på området. Med stöd av 1 kap. 3 a § lagen om totalförsvarspflicht beslutade regeringen den 21 december 2023 om att delvis aktivera civilplikten inom områdena kommunal räddningstjänst och elförsörjning (Fö2023/00553, Fö2023/01488). Skyldigheten att fullgöra repetitionsutbildning med civilplikt gäller sedan den 19 januari 2024.

Regeringen tillsatte 2023 en utredning om personalförsörjning i det civila försvaret (dir. 2023:116). I Utredningen om en modern personalförsörjning av det civila försvaret (SOU 2025:6), som överlämnades den 23 januari 2025, föreslogs bl.a. generell aktivering av civilplikt och införande av civilplikt efter mönstring, särskilt inom räddningstjänsten.

I propositionen Totalförsvaret 2025–2030 (prop. 2024/25:34) framhöll regeringen att en grundläggande uppgift för det civila försvaret är att skydda civilbefolkningen och att det är särskilt angeläget att stärka räddningstjänsten, inte minst vid höjd beredskap och ytterst krig. I samband med beredningen av propositionen (bet. 2024/25:FöU2) välkomnade utskottet återaktiveringen av civilplikten. Utskottet delade också regeringens bedömning att redan påbörjade satsningar inom den kommunala räddningstjänsten behöver fortsätta och förstärkas ytterligare.

Den 9 januari 2025 gav regeringen MSB i uppdrag att utreda vilka åtgärder som är nödvändiga för att ett system med civilplikt efter mönstring med lång grundutbildning inom kommunal räddningstjänst ska kunna införas (Fö2025/00040). Slutredovisningen av förberedelserna lämnades till regeringen den 19 december 2025. MSB bedömer att personaltillgången inom kommunal räddningstjänst under höjd beredskap fram till 2035 behöver förstärkas med minst 13 000 civilpliktiga. Av dessa avser minst 9 000 civilpliktiga på grundläggande nivå i befattningen räddningsperson och räddningsgruppleadare och ytterligare minst 4 000 civilpliktiga i specialistbefattningar med utökad förmåga inom bl.a. ammunitions- och minhantering samt farliga ämnen. I dag är ca 3 000 personer med tidigare utbildning inskrivna för civilplikt inom kommunal räddningstjänst. Grundutbildningen beräknas starta hösten 2027 vid MCF:s utbildningsorter Revinge och Sandö. Utbildningsvolymen ökar successivt till att omfatta ca 2 000 individer årligen.

Av budgetpropositionen för 2026 (prop. 2025/26:1 utg.omr. 6) föreslås att medel som avsatts för det civila försvaret används för att införa en civilplikt som ska kunna aktiveras efter mönstring med lång grundutbildning inom kommunal räddningstjänst. Därmed menar regeringen att personalförstärkningar inom räddningstjänsten kan göras snabbare under höjd beredskap. För att finansiera dessa åtgärder har regeringen föreslagit att anslaget 2:4 Krisberedskap inom utgiftsområde 6 ökas med 15 600 000 kronor för 2027. För 2028 beräknas anslaget öka med 48 100 000 kronor. För 2029 anvisas 214 800 000 kronor inom anslaget och fr.o.m. 2030 anvisas 213 800 000 kronor inom anslaget. Inom anslaget 2:6 Myndigheten för civilt försvar har regeringen föreslagit att anslaget ökas med 49 000 000 kronor för 2026 för civilplikt inom kommunal räddningstjänst som ska kunna aktiveras efter mönstring med lång grundutbildning. För 2027 beräknas anslaget öka med 67 000 000 kronor och för 2028 beräknas anslaget öka med 60 000 000 kronor. Från och med 2029 beräknas anslaget öka med 270 000 000 kronor. Anslaget 2:4 Krisberedskap minskas med motsvarande belopp.

Medel som avsattes i budgetpropositionen för 2025 för civilt försvar av kommuner och regioner fördelades för att genomföra förslag i betänkandet Kommuners och regioners grundläggande beredskap inför kris och krig (SOU 2024:65). Anslaget 5:1 Länsstyrelserna m.m. inom utgiftsområde 1 Rikets styrelse beräknas öka med 30 000 000 kronor 2027 och 40 000 000 kronor 2028. Från och med 2029 beräknas anslaget öka med 60 000 000 kronor. Dessutom omfördelas medel inom anslaget 2:4 Krisberedskap inom utgiftsområde 6 för att delvis finansiera kommuners och regioners grundläggande beredskap 2026. År 2027 och 2028 finansieras inom anslaget delvis genomförande av förslag i betänkandet Kommuners och regioners grundläggande beredskap inför kris och krig. Regeringen har aviserat en proposition om kommuners och regioners grundläggande beredskap inför kris och krig.

För att stärka MCF:s förutsättningar att verka som samordnare inom det civila försvaret samt för att stärka myndighetens arbete med

försörjningsberedskap har regeringen föreslagit att anslaget ökar med 10 000 000 kronor för 2026. För 2027 beräknas anslaget öka med 10 000 000 kronor och för 2028 beräknas det öka med 15 000 000 kronor. Från och med 2029 beräknas anslaget öka med 20 000 000 kronor. Anslaget 2:4 Krisberedskap minskas med motsvarande belopp.

I september 2025 tillsatte regeringen en särskild utredare som bl.a. ska se över bestämmelser om styrning av förvaltningsmyndigheter och överväga behovet av ny eller ändrad reglering av styrningen av myndigheter under krig och krigsliknande förhållanden (dir. 2025:86). I uppdraget ingår att överväga hur MCF:s centrala ansvar på nationell nivå inom det civila försvaret kan stärkas i fråga om myndighetens planering, stöd och samordning inför och under krig och krigsrelaterade förhållanden när det gäller förvaltningsmyndigheter. Uppdraget ska redovisas senast den 19 mars 2027.

Vid årsskiftet 2025/26 bytte Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) namn till Myndigheten för civilt försvar (prop. 2024/25:205, bet. 2025/26:FöU4, rskr. 2025/26:36). Regeringen har anfört att namnbytet tydliggör myndighetens roll inom civilt försvar i det rådande säkerhetspolitiska läget. I bilaga 1 till propositionen redovisas att myndighetens verksamhet som rör skydd mot olyckor och befolkningsskydd föreslås samlas i en egen organisatorisk del, med en chef utsedd av regeringen, i syfte att skapa en tydligare struktur för nationell samordning av planering och förberedelser inom det civila försvaret, vilket bedöms kunna tydliggöra ansvar internt och i relation till andra aktörer. Regeringen har beslutat om instruktionsändringar för att ge MCF nya uppgifter som kopplar till arbetet med Sveriges försörjningsberedskap. Myndigheten ska vara pådrivande i arbetet med civilt försvar samt inrikta och samordna det civila försvaret nationellt för att förebygga och hantera konsekvenser av krig och krigsfara.

MCF delredovisade i januari 2026 ett regeringsuppdrag om bedömning av det civila försvarets förmåga (Fö2025/01545, MCF0028). Under 2025 genomgick 922 personer repetitionsutbildning med civilplikt och krigsplacerades i kommunal räddningstjänst, och för 2026 planeras ytterligare 1 200 personer. Under 2025 skapades även 288 nya platser i den tvååriga eftergymnasiala utbildningen i skydd mot olyckor. Utbildningen är grundutbildning för heltidspersonal inom svensk räddningstjänst och en viktig del i förmågeutvecklingen inom det civila försvaret. Förberedelser för att kunna påbörja grundutbildning av civilpliktiga efter mönstring har också genomförts under året och utbildningen är planerad att starta 2027.

Av budgetpropositionen för 2026 (prop. 2025/26:1 utg.omr. 6) framgår att MSB i februari 2025 sammanställde en samlad förmågebedömning av Sveriges civila försvar. Bedömningen visade att beredskapsmyndigheter och andra centrala aktörer hade ökat takten i beredskapsarbetet men att utvecklingen behövde intensifieras och takten öka. MSB bedömde att det har skett framsteg genom bl.a. tecknande av avtal som gäller under höjd beredskap samt rekrytering, utbildning och övning av personal. MSB har även fortsatt sitt arbete med bl.a. robusta system för informationsdelning och nationell

samordning av ledningsplatsverksamheten inom det civila försvaret samt fortsatt arbetet med rådgivning och lokaler för hantering av säkerhetsskyddsklassificerad information.

MCF har fått i uppdrag av regeringen att både 2025 och 2026 vidta särskilda åtgärder för att stärka kommunal räddningstjänst under höjd beredskap. Åtgärderna ska syfta till att utveckla och stärka det civila försvaret och därmed bidra till en högre samlad förmåga inom totalförsvaret. I februari 2026 redovisade MCF de särskilda åtgärder som vidtagits under 2025 inom områdena förstärkt personalförsörjning genom civilplikt, kompetenshöjande insatser, utvecklad planeringsförmåga samt stärkt materielförsörjning (MCF 2026-02398). MCF rapporterade att personalförsörjningen stärkts genom att ca 2 700 personer krigsplacerats. Uppemot 1 200 av dessa har genomfört repetitionsutbildning, varav ca 900 under 2025. Cirka 14 500 hel- och deltid-anställda i kommunal räddningstjänst har utbildats med fokus på mental förberedelse för krigets kontext och lärdomar från kriget i Ukraina. Vidare har myndigheten möjliggjort att utvalda kommuner fått anställa planeringsresurser som bl.a. bidragit till utveckling av krigsorganisation, mobiliseringsplanering, lokala vägledningar samt en utökad lokal–regional samverkan. MCF har även fått i uppdrag av regeringen att ta fram aktörsgemensamma nationella beredskapsplaner med fokus på att säkerställa de viktigaste samhällsfunktionerna, skydda civilbefolkningen samt upprätthålla försvarsvilja och motståndskraft. Uppdraget ska delredovisas senast den 1 september 2026.

I fråga om personalförsörjning inom räddningstjänsten redovisar regeringen att en stor majoritet av landets räddningstjänster fortfarande har svårigheter att rekrytera och behålla deltidbrandmän. Även om antalet orter med rekryteringsproblem har minskat kvarstår utmaningarna på 253 av 603 orter. För att möta detta tog MSB under 2024 fram stöd för dialog med huvudarbetsgivare samt bedrev sitt arbete inom ramen för myndighetens strategier för personalförsörjning av deltidbrandmän och för ökad jämställdhet och mångfald i räddningstjänsten till 2030.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att en väl fungerande personalförsörjning är en central förutsättning för att kunna bedriva den kommunala räddningstjänsten på ett så likvärdigt, effektivt och säkert sätt som möjligt i hela landet. Personalförsörjningen gäller såväl ansträngningarna för att rekrytera som arbetet med att behålla de medarbetare som bär upp en stor del av räddningstjänsten och annan blåljusverksamhet.

Utskottet vill understryka den roll som räddningstjänsten har i det civila försvaret. Utskottet instämmer med regeringen att en grundläggande uppgift för det civila försvaret är att skydda civilbefolkningen och att det är särskilt angeläget att stärka räddningstjänsten, inte minst vid höjd beredskap och ytterst i krig. Utskottet har tidigare välkomnat regeringens beslut att återaktivera civilplikten inom den kommunala räddningstjänsten för redan

utbildad personal och noterar att regeringen har gett MCF i uppdrag att utreda nödvändiga åtgärder för att kunna införa civilplikt efter mönstring med lång grundutbildning inom kommunal räddningstjänst. Utskottet noterar även att regeringen har föreslagit ytterligare medel för att möjliggöra en sådan utveckling och har gett MCF i uppdrag att vidta särskilda åtgärder för att stärka den kommunala räddningstjänsten under höjd beredskap.

Utskottet konstaterar att det fortfarande förekommer rekryterings- och svårigheter till deltidbrandkåren i stora delar av landet och noterar att MCF bedriver ett aktivt arbete för att stödja kommunerna i frågor om personalförsörjning. Mot bakgrund av de pågående uppdragen och de åtgärder som regeringen och MCF vidtar i fråga om räddningstjänstens personalförsörjning och förstärkning inom civilt försvar finner utskottet inte skäl att vidta några ytterligare åtgärder på området. Samtliga motionsyrkanden avstyrks.

Skydd för utländsk personal

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om skydd för utländsk personal.

Jämför reservation 25 (MP).

Motionen

I kommittémotion 2025/26:509 anför Annika Hirvonen m.fl. (MP) att svenska trupper i Afghanistan för att kunna genomföra sitt uppdrag har varit beroende av lokalanställd personal för tolkning och för andra arbetsuppgifter. Flera av dessa individer är fortfarande kvar och lever i fara. Motionärerna anser att Sverige har ett särskilt ansvar för människor som nu riskerar sina liv till följd av att de arbetat nära svensk militär i Afghanistan. Motionärerna föreslår att regeringen tar fram en ordning som säkerställer skydd för utländsk personal som bistår svenska styrkor utomlands (yrkande 2).

Bakgrund och tidigare behandling

Försvarsutskottet har tidigare behandlat frågan om utländsk personal som bistår svenska styrkor utomlands och lokalanställda tolkar i Afghanistan. I sitt betänkande 2024/25:FöU6 redogjorde utskottet för bakgrund i frågan och avstyrkte ett likalydande yrkande. I sitt ställningstagande konstaterade utskottet att det sätter stort värde i att tolkar och andra lokalanställda som stöder Försvarsmaktens uppdrag under insatser ges skydd så att de inte råkar illa ut på grund av sitt engagemang. Utskottet konstaterade att i fallet med Afghanistan har också evakueringsinsatser gjorts och ett antal lokalanställda med familjer har fått hjälp med vidarebosättning i enlighet med gällande

regelverk. Utskottet noterade regeringens ambition att fortsätta att arbeta för att de lokalanställda som är kvar och som är i akut behov av skydd på grund av sitt arbete för Försvarsmakten ska kunna utredas för möjlighet till vidarebosättning av behöriga myndigheter. Samtidigt konstaterade utskottet att det finns praktiska svårigheter att i dagens läge hjälpa kvarvarande personer i Afghanistan.

Utskottets ställningstagande

Det aktuella motionsyrkandet rör samma fråga som utskottet behandlat tidigare i betänkande 2024/25:FöU6. Riksdagen avlog då motionsyrkandet i enlighet med utskottets förslag. Utskottet ser ingen anledning att nu göra någon annan bedömning och avstyrker således motionsyrkandet.

Systemet med adjutanter

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om systemet med adjutanter.
Jämför reservation 26 (V).

Motionen

I kommittémotion 2025/26:2790 av Jessica Wetterling m.fl. (V) yrkande 4 anförs att regeringen bör ta initiativ till en översyn av systemet med adjutanter vid hovet som omfattar såväl finansiering som funktion.

Bakgrund och tidigare behandling

I förarbetena till den nu gällande regeringsformen (prop. 1973:90 s. 174) anges att statschefen inte ska ha några formella uppgifter i förhållande till Försvarsmakten. Försvarsmakten sorterar under regeringen, och statschefen är varken reellt eller formellt högsta befälhavare. Samtidigt fördes i förarbetena fram att statschefen borde tillförsäkras ställning som ”försvarets främsta företrädare”. Däremot bedömdes det inte vara nödvändigt med någon grundlagsbestämmelse om att statschefen är Försvarsmaktens främsta företrädare eftersom det följer av att han eller hon är rikets främsta representant. För att en statschef ska kunna fullgöra sina uppgifter som symbol också för rikets försvarskrafter bör statschefen enligt förarbetena tilldelas försvarets högsta militära grad av regeringen. Kungen har tolv adjutanter, som tjänstgör en månad i taget. Adjutanterna medverkar vid genomförandet av kungens program. Tolv adjutanter alternerar även i tjänsten hos kronprinsessan Victoria. Prins Carl Philip har två adjutanter. Adjutanterna ingår inte i kungens stab utan är anställda vid Försvarsmakten. Försvarsmakten bekostar således

lönerna för adjutanterna, medan merkostnaderna (resor, mat och boende) bekostas av Kungliga Hovstaterna.

Försvarsutskottet har vid flera tillfällen berett och avstyrkt motioner om adjutanternas finansiering och funktion. Bland annat i betänkandena 2021/22:FöU8, 2022/23:FöU8 och 2023/24:FöU3 avslög utskottet yrkandena med hänvisning till att utskottet inte hade något att invända mot att Försvarsmakten stöder statschefen i uppgiften som symbol för landets försvarskrafter. Vidare utgick utskottet från att regeringen gör nödvändiga bedömningar för att anslaget 1:1 Kungliga hov- och slottsstaten endast ska användas för att finansiera verksamhet som ryms inom ramen för det anslagsändamål som riksdagen beslutat om.

Utskottets ställningstagande

Det aktuella motionsyrkandet rör samma fråga som utskottet behandlat tidigare, senast i betänkande 2023/24:FöU3. Riksdagen avslög då motionsyrkanden i enlighet med utskottets förslag. Utskottet ser ingen anledning att nu göra någon annan bedömning och avstyrker således motionsyrkandet.

Reservationer

1. Totalförsvarsplikt, punkt 1 (V)

av Hanna Gunnarsson (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2025/26:199 av Hanna Gunnarsson m.fl. (V) yrkandena 2 och 4 samt avslår motionerna

2025/26:756 av Kjell-Arne Ottosson (KD),

2025/26:994 av Christofer Bergenblock (C),

2025/26:1937 av Jan Ericson (M),

2025/26:1970 av Ann-Sofie Lifvenhage (M) och

2025/26:3409 av Emma Berginger m.fl. (MP) yrkande 9.

Ställningstagande

Genom värnplikt och civilplikt med grundutbildning får ungdomar med olika kunskaper, erfarenheter och bakgrund möjlighet att träffas och utbildas tillsammans. Det är en bra och viktig grund för Försvarsmaktens och resten av totalförsvarets rekrytering. Jag vill därför understryka vikten av att värn- och civilpliktiga har bra förutsättningar, villkor och arbetsmiljö. Pliktrådet menar att en höjning av dagersättningen från dagens 146 kronor till 300 kronor är rimligt för att inte värnpliktigas köpkraft ska urholkas. I 2024 års utredning om den militära personalförsörjningen (SOU 2025:86) föreslås en liknande höjning. Regeringen bör genomföra förslaget om indexreglering av de totalförsvarspliktigas dagersättning. Därtill anser jag att regeringen bör utreda möjligheten till ersättning för totalförsvarspliktiga när de genomför skarp tjänst.

2. Totalförsvarsplikt, punkt 1 (MP)

av Ulf Holm (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2025/26:3409 av Emma Berginger m.fl. (MP) yrkande 9 och
avslår motionerna
2025/26:199 av Hanna Gunnarsson m.fl. (V) yrkandena 2 och 4,
2025/26:756 av Kjell-Arne Ottosson (KD),
2025/26:994 av Christofer Bergenblock (C),
2025/26:1937 av Jan Ericson (M) och
2025/26:1970 av Ann-Sofie Lifvenhage (M).

Ställningstagande

Under utbildningen till officer och andra utbildningar inom totalförsvaret finns särskilda regler för bl.a. bostadsbidrag och dagersättning. Ersättning kan ges för bostad som studenten haft innan utbildningen påbörjades, men den som erhåller ett sådant bidrag får emellertid inte möjlighet att ha mer än 2 000 kronor i inkomster från arbete per månad. Samtidigt är ersättningen i övrigt låg. Jag menar att detta regelverk bör ses över och moderniseras så att fler studerande inom totalförsvaret kan få mer likvärdiga förutsättningar för att extrajobba och sommarjobba. Detta skulle vara av betydelse för Försvarsmaktens möjligheter att rekrytera även äldre personer som har etablerat familj. När det gäller totalförsvarspliktiga som uppbär ersättning bör regeringen verka för att dessa individer får ökade möjligheter att arbeta.

3. Värnplikt, punkt 2 (S)

av Peter Hultqvist (S), Johan Andersson (S), Hanna Westerén (S), Erik Ezelius (S) och Markus Selin (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2025/26:3556 av Peter Hultqvist m.fl. (S) yrkandena 12, 14, 21 och 27 samt
avslår motionerna
2025/26:199 av Hanna Gunnarsson m.fl. (V) yrkande 3,
2025/26:1131 av Martina Johansson (C),
2025/26:2525 av Mattias Eriksson Falk och Roger Hedlund (båda SD),
2025/26:2822 av Mikael Larsson m.fl. (C) yrkandena 15–18 och
2025/26:3409 av Emma Berginger m.fl. (MP) yrkande 8.

Ställningstagande

Grunden för Försvarsmaktens personalförsörjning är värnplikten, och detta system behöver stärkas. Vi ser en växande försvarsvilja hos många som vill bidra till att försvara Sverige och vår demokrati, efter egen förmåga och i olika roller inom totalförsvaret. Försvarsmaktens numerär ska därför växa, bl.a. genom fler värnpliktiga. Vår målsättning är att på sikt ska 20 000 värnpliktiga utbildas per år. Därtill anser vi att minst 12 000 ska påbörja grundutbildning genom värnplikt senast 2030. Vi vill även lyfta fram de värnpliktigas villkor och arbetsmiljö. I den utredning om det militära försvarets personalförsörjning som presenterades sommaren 2025 föreslås bl.a. en höjning av värnpliktigas dagersättning och vi anser att det är ett förslag som behöver genomföras. Därtill bör de värnpliktiga tilldelas en visselblåsarfunktion, så att de befintliga inflytandestrukturerna stärks genom ett verktyg som i dag saknas. Riksdagen bör ställa sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännage detta för regeringen.

4. Värnplikt, punkt 2 (V)

av Hanna Gunnarsson (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2025/26:199 av Hanna Gunnarsson m.fl. (V) yrkande 3 och avslår motionerna

2025/26:1131 av Martina Johansson (C),

2025/26:2525 av Mattias Eriksson Falk och Roger Hedlund (båda SD),

2025/26:2822 av Mikael Larsson m.fl. (C) yrkandena 15–18,

2025/26:3409 av Emma Berginger m.fl. (MP) yrkande 8 och

2025/26:3556 av Peter Hultqvist m.fl. (S) yrkandena 12, 14, 21 och 27.

Ställningstagande

Jag anser att en höjning av förplägnadsersättningen, dvs. den ersättning värnpliktiga får när de inte är i tjänst, bör utredas. Jag föreslår därför att riksdagen riktar ett tillkännagivande till regeringen om att tillsätta en sådan utredning.

5. Värnplikt, punkt 2 (C)

av Mikael Larsson (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2025/26:2822 av Mikael Larsson m.fl. (C) yrkandena 15–18 och avslår motionerna

2025/26:199 av Hanna Gunnarsson m.fl. (V) yrkande 3,

2025/26:1131 av Martina Johansson (C),

2025/26:2525 av Mattias Eriksson Falk och Roger Hedlund (båda SD),

2025/26:3409 av Emma Berginger m.fl. (MP) yrkande 8 och

2025/26:3556 av Peter Hultqvist m.fl. (S) yrkandena 12, 14, 21 och 27.

Ställningstagande

Tillväxten i Försvarsmakten begränsas i dag av en rad utmaningar när det gäller personalförsörjningen inom alla försvarsgrenar. Mer behöver göras för att fler ska vilja göra värnplikt och stanna kvar i Försvarsmakten. Värnplikt som företeelse är ett ingrepp i den enskilda individens liv och därför är det extra viktigt att de villkor man har under värnplikten är goda. För att värna värnpliktigas rättigheter och villkor anser jag bl.a. att Pliktrådets ställning bör stärkas. Därtill bör dagersättningen för värnpliktiga indexregleras på samma sätt som CSN-bidraget och förplägnadsersättningen behöver bli mer verklighetsbaserad och reflektera de kostnader den är avsedd att täcka. Även förplägnadsersättningen bör indexregleras. Vidare vill jag betona vikten av högt ställda krav på en jämn könsfördelning och att åtgärder vidtas för att komma till rätta med snedrekryteringen till värnplikten. Därför bör ett långsiktigt mål för antalet kvinnliga värnpliktiga sättas till 40 procent 2030 och arbetet med aktiva åtgärder för att nå dit behöver intensifieras. Riksdagen bör ställa sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännage detta för regeringen.

6. Värnplikt, punkt 2 (MP)

av Ulf Holm (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2025/26:3409 av Emma Berginger m.fl. (MP) yrkande 8 och avslår motionerna

2025/26:199 av Hanna Gunnarsson m.fl. (V) yrkande 3,

2025/26:1131 av Martina Johansson (C),

2025/26:2525 av Mattias Eriksson Falk och Roger Hedlund (båda SD),

2025/26:2822 av Mikael Larsson m.fl. (C) yrkandena 15–18 och

2025/26:3556 av Peter Hultqvist m.fl. (S) yrkandena 12, 14, 21 och 27.

Ställningstagande

I den historiska upprustningen som nu sker ska fler lockas att arbeta för Försvarsmakten, och fler kallas också till värnplikt. Då måste Försvarsmaktens arbetsmiljö vara tillräckligt attraktiv för att människor ska vilja stanna. Lönenivåerna sätts fortsatt av arbetsmarknadens parter, men det finns stort utrymme för förbättring för att säkerställa att Försvarsmakten är en attraktiv arbetsplats för fler. Värnpliktigas dagersättning är ett exempel på detta och jag föreslår därför ett tillkännagivande om att värnpliktigas dagersättning ska indexregleras för att smidigt följa samhällets prisutveckling på samma sätt som exempelvis CSN-bidraget.

7. Civilplikt, punkt 3 (S)

av Peter Hultqvist (S), Johan Andersson (S), Hanna Westerén (S), Erik Ezelius (S) och Markus Selin (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2025/26:3556 av Peter Hultqvist m.fl. (S) yrkande 80 och avslår motionerna

2025/26:960 av Mauricio Rojas och Gulan Avci (båda L),

2025/26:2822 av Mikael Larsson m.fl. (C) yrkande 41 och

2025/26:3405 av Emma Berginger m.fl. (MP) yrkande 56.

Ställningstagande

Det militära och civila försvaret är kommunicerande kärl i totalförsvaret, och det civila försvaret måste byggas för att klara krigets krav. Vi anser att civilplikten bör utvecklas för att skapa ett strakt befolkningsskydd och föreslår

därför att civilplikten stegvis och strategiskt byggs ut utifrån behov och kapacitet.

8. Civilplikt, punkt 3 (C)

av Mikael Larsson (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2025/26:2822 av Mikael Larsson m.fl. (C) yrkande 41 och
avslår motionerna
2025/26:960 av Mauricio Rojas och Gulan Avci (båda L),
2025/26:3405 av Emma Berginger m.fl. (MP) yrkande 56 och
2025/26:3556 av Peter Hultqvist m.fl. (S) yrkande 80.

Ställningstagande

När det gäller civilpliktiga inom räddningstjänsten är det viktigt att dessa utbildas och placeras lokalt. Det är viktigt att civilpliktiga också i så stor utsträckning som möjligt rekryteras från lokalsamhällen runt om i landet och sedan placeras och delvis utbildas i de lokala räddningstjänstorganisationerna. Jag vill inte se en central funktion utan koppling till lokal räddningstjänst och till de förutsättningar som råder i olika delar av landet. Med lokal närvaro och lokal kännedom och civilpliktiga rekryterade lokalt kan i bästa fall också rekryteringsbasen till deltidsbrandkåren öka. Regeringen bör verka för det anförda.

9. Civilplikt, punkt 3 (MP)

av Ulf Holm (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2025/26:3405 av Emma Berginger m.fl. (MP) yrkande 56 och
avslår motionerna
2025/26:960 av Mauricio Rojas och Gulan Avci (båda L),
2025/26:2822 av Mikael Larsson m.fl. (C) yrkande 41 och

2025/26:3556 av Peter Hultqvist m.fl. (S) yrkande 80.

Ställningstagande

Jag välkomnar den aktivering av civilplikten som regeringen beslutade om i januari 2024 och föreslår att ytterligare utökning utreds. Det kan handla om frivilliga som efter utbildning kan utgöra en förstärkning vid olika typer av kriser, t.ex. naturkatastrofer som skogsbränder, effekter av klimatförändringarna eller en omfattande kris i vård och omsorg. Civiltjänstgöringen kommer att, utöver att stärka Sveriges civila försvar, bidra till samhällets motståndskraft och krisberedskap samt utgöra en viktig del i att skapa bättre mellanmännisklig och samhällelig tillit.

10. Försvarsmaktens förmåga att rekrytera och behålla personal, punkt 4 (S)

av Peter Hultqvist (S), Johan Andersson (S), Hanna Westerén (S), Erik Ezelius (S) och Markus Selin (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2025/26:3556 av Peter Hultqvist m.fl. (S) yrkandena 16, 17, 23–26, 28, 29 och 48 samt

avslår motionerna

2025/26:199 av Hanna Gunnarsson m.fl. (V) yrkande 1,

2025/26:545 av Isak From m.fl. (S),

2025/26:743 av Mikael Oscarsson (KD) yrkandena 1–3,

2025/26:2822 av Mikael Larsson m.fl. (C) yrkandena 22–25,

2025/26:3409 av Emma Berginger m.fl. (MP) yrkandena 1, 7 och 10 samt

2025/26:3699 av Joar Forssell (L).

Ställningstagande

Den anställda personalen är den viktigaste resurs som Försvarsmakten har, och de bidrar även till folkförankringen, som är avgörande för Sveriges motståndskraft. Försvarsmaktens förmåga att attrahera, rekrytera, utveckla och behålla kompetent personal är avgörande för förmågan att växa i enlighet med försvarsbeslut och riksdagens intentioner. Försvarsmakten måste kunna ge de anställda goda villkor och se till att befolkningens kompetens tillvaratas. För att säkra en tillfredsställande personalförsörjning föreslår vi sammanfattningsvis att

- Försvarsmaktens personalreserv utnyttjas effektivt för krigsplacering
 - det möjliggörs för en senareläggning av det tredje utbildningsåret på officersutbildningen så att trupptjänstgöring infaller direkt efter andra året
 - det skapas förutsättningar för Försvarsmakten att ge de anställda goda villkor för att kunna rekrytera officerare, soldater och sjömän
 - GSS/K- och GSS/T-soldater i ökad utsträckning används vid värnpliktsutbildning
 - hinder undanröjs för reservofficerare och tidvis anställd personal att tjänstgöra i Försvarsmakten
 - reservofficerare ges rätt till tjänstledighet från civilt arbete
 - kadetters villkor och ersättning ses över
 - en snabb översyn av ersättningssystemet inom hemvärnet genomförs i syfte att förbättra möjligheterna till rekrytering och tjänstgöring
 - förutsättningarna för hemvärnssoldater förbättras genom utökade övningsmöjligheter, stärkt materielförsörjning och höjd ersättning
- Riksdagen bör ställa sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännage detta för regeringen.

11. Försvarsmaktens förmåga att rekrytera och behålla personal, punkt 4 (V)

av Hanna Gunnarsson (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2025/26:199 av Hanna Gunnarsson m.fl. (V) yrkande 1 och avslår motionerna

2025/26:545 av Isak From m.fl. (S),

2025/26:743 av Mikael Oscarsson (KD) yrkandena 1–3,

2025/26:2822 av Mikael Larsson m.fl. (C) yrkandena 22–25,

2025/26:3409 av Emma Berginger m.fl. (MP) yrkandena 1, 7 och 10,

2025/26:3556 av Peter Hultqvist m.fl. (S) yrkandena 16, 17, 23–26, 28, 29 och 48 samt

2025/26:3699 av Joar Forssell (L).

Ställningstagande

Att avskaffa visstidsanställningar och anställningar som är tidsbegränsade utan att ha specifika skäl för det är viktigt för mitt parti. I lagen (2012:332) om vissa försvarsmaktsanställningar slås det fast att gruppbefäl, soldater och sjömän i Försvarsmakten ska vara tidsbegränsat anställda, i minst 6 år och

högst 8 år. Den totala anställningstiden får uppgå till högst 16 år, varav högst 12 år som kontinuerligt tjänstgörande. Detta gäller alla anställda gruppbefäl, soldater och sjömän, men framför allt anställda med lång teknisk erfarenhet där en anställning som avslutas ofrivilligt för att den anställde nått tidsgränsen kan få stora konsekvenser för arbetsplatsen. Ofta lyfts argument om fysiska krav fram för att anställningar ska ha en tidsgräns, men precis som andra arbetsgivare måste Försvarsmakten kunna erbjuda de förändringar i anställningen som krävs om en anställd t.ex. på grund av sjukdom eller stigande ålder behöver andra arbetsuppgifter. Det finns trots allt många olika typer av arbetsuppgifter i en så stor myndighet som Försvarsmakten, även på den enskilda arbetsplatsen. Det handlar om trygghet för de anställda, men också om att Försvarsmakten inte har råd att förlora viktig kompetens. Att personal med viktig erfarenhet går förlorad är ett enormt slöseri med resurser för en organisation som dessutom expanderar. Lagen kom till i en annan tid, med ett annat säkerhetspolitiskt läge i vår omvärld, när Försvarsmakten under en tid hade minskat och inte som i dag stod mitt i en tillväxtspurt. Jag anser att anställningar i första hand ska vara tillsvidareanställningar och i andra hand att arbetsgivaren ska möjliggöra ökad anställningstrygghet genom att omvandla tjänsten till en annan typ av anställning, t.ex. som civilanställd i stället för att vara militär personal. Med anledning av det anförda föreslår jag att de tidsbegränsade anställningarna i lagen om vissa försvarsmaktsanställningar avskaffas.

12. Försvarsmaktens förmåga att rekrytera och behålla personal, punkt 4 (C)

av Mikael Larsson (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2025/26:2822 av Mikael Larsson m.fl. (C) yrkandena 22–25 och avslår motionerna

2025/26:199 av Hanna Gunnarsson m.fl. (V) yrkande 1,

2025/26:545 av Isak From m.fl. (S),

2025/26:743 av Mikael Oscarsson (KD) yrkandena 1–3,

2025/26:3409 av Emma Berginger m.fl. (MP) yrkandena 1, 7 och 10,

2025/26:3556 av Peter Hultqvist m.fl. (S) yrkandena 16, 17, 23–26, 28, 29 och 48 samt

2025/26:3699 av Joar Forssell (L).

Ställningstagande

Jag förespråkar ett holistiskt perspektiv och kreativa lösningar för att möta de utmaningar i fråga om personalförsörjning som riskerar att begränsa Försvarsmaktens tillväxt. Personalförsörjningen behöver utvecklas på ett sammanhållet och ändamålsenligt sätt och även i fortsättningen baseras på totalförsvarsplikt, inklusive värnplikt, samt kontrakterade soldater och anställda soldater och befäl, officerare och civilanställda. För mig är det uppenbart att åtgärder behövs både i ett kort och i ett långt perspektiv för att hitta lösningar för en hållbar personalförsörjning framåt och mitt parti har lagt fram flera förslag för att förbättra situationen för anställda inom Försvarsmakten. Bland annat anser jag att yrkessoldaternas visstidsanställningar bör förlängas, eller att personal vid behov bör få möjlighet att gå vidare inom Försvarsmakten och erbjudas utbildning och tjänster som exempelvis specialistofficerare. Då kan den erfarenhet som byggts upp under tolv år finnas kvar inom Försvarsmakten. Därtill vill jag se bättre villkor för officersaspiranter och att reservofficerare får rätt till tjänstledighet. När det gäller reservofficerare behövs det därtill en förändring av den begränsning som innebär att en reservofficer bara får tjänstgöra i högst tre år under en åttaårsperiod. Riksdagen bör ställa sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännage detta för regeringen.

13. Försvarsmaktens förmåga att rekrytera och behålla personal, punkt 4 (MP)

av Ulf Holm (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2025/26:3409 av Emma Berginger m.fl. (MP) yrkandena 1, 7 och 10 samt avslår motionerna

2025/26:199 av Hanna Gunnarsson m.fl. (V) yrkande 1,

2025/26:545 av Isak From m.fl. (S),

2025/26:743 av Mikael Oscarsson (KD) yrkandena 1–3,

2025/26:2822 av Mikael Larsson m.fl. (C) yrkandena 22–25,

2025/26:3556 av Peter Hultqvist m.fl. (S) yrkandena 16, 17, 23–26, 28, 29 och 48 samt

2025/26:3699 av Joar Forssell (L).

Ställningstagande

I den historiska upprustning som nu sker ska fler lockas att arbeta för Försvarsmakten, och fler kallas också till värnplikt. Då måste Försvarsmaktens arbetsmiljö vara tillräckligt attraktiv för att människor ska vilja stanna. Lönenivåerna sätts av arbetsmarknadens parter, men det finns stort utrymme för förbättring för att säkerställa att Försvarsmakten är en attraktiv arbetsplats för fler. Det handlar bl.a. om att säkerställa goda villkor och hög säkerhet i arbetet samt möjlighet till kompetensutveckling i tjänsten. Kunskap om arbete för att förebygga, upptäcka och hantera psykisk ohälsa är en viktig aspekt för en arbetsgivares förmåga att skapa en trygg arbetsmiljö och locka och behålla personal. Denna kunskap behöver öka på alla nivåer inom Försvarsmakten. Särskilt viktigt är ökad kunskap om suicidprevention. Regeringen och Försvarsmakten bör verka för det anförda.

14. Jämställdhet och inkludering, punkt 5 (S, V, C, MP)

av Peter Hultqvist (S), Johan Andersson (S), Hanna Westerén (S), Erik Ezelius (S), Hanna Gunnarsson (V), Mikael Larsson (C), Markus Selin (S) och Ulf Holm (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2025/26:199 av Hanna Gunnarsson m.fl. (V) yrkandena 5 och 6,

2025/26:2368 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 12,

2025/26:2822 av Mikael Larsson m.fl. (C) yrkandena 19–21,

2025/26:3409 av Emma Berginger m.fl. (MP) yrkandena 2–6,

2025/26:3556 av Peter Hultqvist m.fl. (S) yrkandena 46 och 47 samt

2025/26:3591 av Ardalan Shekarabi m.fl. (S) yrkande 8.

Ställningstagande

Försvarsmakten måste arbeta mer intensivt med jämställdhet och inkludering och för att öka antalet kvinnor på alla nivåer inom organisationen. Försvaret av Sverige är en angelägenhet för hela landet, och hela befolkningens kompetens måste kunna tillvaratas. Det är vår uppfattning att försvaret utan höga målsättningar inte kommer att komma till rätta med snedrekryteringen. Därför bör ett högt långsiktigt mål för andelen kvinnliga värnpliktiga sättas till minst 40 procent 2030 och arbetet med aktiva åtgärder för att nå dit intensifieras. Det ska vara möjligt att kombinera en karriär inom Försvarsmakten med familjeliv. Försvarsmakten måste därför arbeta mer aktivt med

jämställdhet och inkludering för att främja en diversifierad personal-sammansättning. Det är viktigt att säkra goda arbetsvillkor och jämställda och jämlika förutsättningar. Vi måste också säkerställa att de policyer och handlingsplaner med hög ambitionsnivå som antagits också omsätts i praktiken. En viktig åtgärd som kan bidra till detta är att försvarsmaktsledningen regelbundet följer upp och utvärderar förbandens jämställdhets- och likabehandlingsarbete. Vidare måste Försvarsmakten säkerställa att kvinnliga soldater kan genomföra övningar och strid med utrustning och skydd som inte hämmar deras rörelser och begränsar deras eller gruppens förmåga till strid. Även om ett arbete för att säkerställa tillgång till utrustning och uniformer som passar olika kroppar pågår behöver detta intensifieras. En helt central del för att öka diversiteten i Försvarsmakten är att nolltoleransen mot trakasserier och diskriminering efterlevs i praktiken, och att detta följs upp. Vi anser således att mer behöver göras för att komma till rätta med ovälkomena beteenden. Riksdagen bör ställa sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännage detta för regeringen.

15. Veteraner, punkt 6 (S, V)

av Peter Hultqvist (S), Johan Andersson (S), Hanna Westerén (S), Erik Ezelius (S), Hanna Gunnarsson (V) och Markus Selin (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2025/26:3556 av Peter Hultqvist m.fl. (S) yrkandena 49 och 50 samt avslår motionerna

2025/26:2807 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkandena 1–3,

2025/26:2822 av Mikael Larsson m.fl. (C) yrkande 26 och

2025/26:3409 av Emma Berginger m.fl. (MP) yrkande 11.

Ställningstagande

En modern försvarspolitik måste också innefatta en utvecklad veteranpolitik. Sveriges veteraner, både civila och militära, har gjort avgörande insatser för vårt land och deras insatser måste värdesättas. Vi vill därför se effekterna av den nationella strategi som säkerställer tillgång till psykosocialt stöd, hälso- och sjukvård samt rehabilitering. Det behövs en förstärkt samverkan mellan Försvarsmakten, kommunerna och regionerna för att garantera ett likvärdigt stöd oavsett bostadsort. Dessutom menar vi att anhörigstödet behöver byggas ut, eftersom familjer ofta bär en stor del av bördan både under och efter

internationella insatser. Riksdagen bör ställa sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännage detta för regeringen.

16. Veteraner, punkt 6 (C)

av Mikael Larsson (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2025/26:2822 av Mikael Larsson m.fl. (C) yrkande 26 och
avslår motionerna

2025/26:2807 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkandena 1–3,
2025/26:3409 av Emma Berginger m.fl. (MP) yrkande 11 och
2025/26:3556 av Peter Hultqvist m.fl. (S) yrkandena 49 och 50.

Ställningstagande

Jag anser att Sveriges veteranpolitik behöver fortsätta att utvecklas. I takt med att fokus tydligare riktas mot nationellt försvar av Sverige och att försvaret av Sverige också kan komma att ske i andra länder inom ramen för Nato kan veteranbegreppet behöva vidgas och omfatta fler. De soldater och officerare, men även civilanställda, som genomför utlandsuppdrag ska mötas med stor respekt och det är viktigt att det finns ett ordentligt omhändertagande efter ett genomfört uppdrag. Samtidigt tar ofta familj och nära anhöriga ett stort ansvar hemma, och de kan av naturliga skäl känna oro under tiden som uppdraget pågår. Jag menar att mer behöver göras för att militära och civila veteraner samt deras anhöriga ska få stöd som står i proportion till de risker och påfrestningar de utsätts för och föreslår därför att stödet till veteraner utvecklas

17. Veteraner, punkt 6 (MP)

av Ulf Holm (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2025/26:3409 av Emma Berginger m.fl. (MP) yrkande 11 och
avslår motionerna

2025/26:2807 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkandena 1–3,
2025/26:2822 av Mikael Larsson m.fl. (C) yrkande 26 och
2025/26:3556 av Peter Hultqvist m.fl. (S) yrkandena 49 och 50.

Ställningstagande

Psykisk ohälsa måste tas på allvar inom alla delar av Försvarsmakten. Det gäller även de som tidigare arbetat i Försvarsmakten, som också ska känna sig trygga i att få stöd efter avslutat uppdrag. Mot bakgrund av detta anser jag att regeringen bör verka för att tillgången till psykosocialt stöd för veteraner stärks.

18. Försvarsmusiken, punkt 7 (MP)

av Ulf Holm (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2025/26:3406 av Emma Berginger m.fl. (MP) yrkandena 1–3 och
avslår motionerna

2025/26:889 av Magnus Manhammar (S) och
2025/26:2684 av Niklas Karlsson (S).

Ställningstagande

Försvarsmusiken är en viktig del av Försvarsmaktens verksamhet och har betydelse för ceremonier, andra officiella sammanhang och vårt musikaliska kulturarv. En värnpliktig försvarsmusikkår i Norrland bör tillföras försvarsmusiken för att stärka verksamheten och öka tillgängligheten till försvarsmusik i de norra delarna av landet. Jag anser också att försvarsmusiken bör utvecklas och stärkas som en del av de satsningar som görs på det militära försvaret. Vidare är långsiktiga kontrakt för avtalsmusikkåren Göteborg Wind Orchestra och Gotlandsmusiken (Gotlands regementes musikkår) viktiga för att skapa stabila och goda förutsättningar för deras verksamhet. Riksdagen bör därför ställa sig bakom det som anförs i reservationen om att tillföra Försvarsmusiken en värnpliktig försvarsmusikkår i Norrland, utveckla och stärka försvarsmusiken som en del av de stora investeringarna i vårt militära försvar samt säkerställa långsiktiga kontrakt för avtalsmusikkåren Göteborg Wind Orchestra och Gotlandsmusiken (Gotlands regementes musikkår) och tillkännage detta för regeringen.

19. Frivillig försvarsverksamhet, punkt 8 (S, V)

av Peter Hultqvist (S), Johan Andersson (S), Hanna Westerén (S), Erik Ezelius (S), Hanna Gunnarsson (V) och Markus Selin (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2025/26:3556 av Peter Hultqvist m.fl. (S) yrkandena 51–54 och 75 samt avslår motionerna

2025/26:2497 av Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M),

2025/26:2822 av Mikael Larsson m.fl. (C) yrkandena 9 och 48,

2025/26:3033 av Thomas Ragnarsson (M),

2025/26:3405 av Emma Berginger m.fl. (MP) yrkandena 61 och 62 samt

2025/26:3776 av Mats Berglund m.fl. (MP) yrkandena 13 och 14.

Ställningstagande

Frivilligorganisationerna, hemvärnet och civila insatspersoner är viktiga resurser i arbetet med att stärka totalförsvaret och samhällets krisberedskap. För att dessa aktörer fullt ut ska kunna bidra till totalförsvarets utveckling behöver frivilligorganisationernas roll tydliggöras i nära dialog med berörda myndigheter och deras ekonomiska förutsättningar göras mer långsiktiga och stabila med treåriga avtal. Det är också angeläget att stärka och bredda rekryteringen till hemvärnet och de frivilliga försvarsorganisationerna samt att ge instruktörer bättre möjligheter att delta i verksamheten genom rätt till tjänstledighet. Vidare behöver verksamheten och stödet för civila insatspersoner utvecklas för att stärka den kommunala beredskapen.

Riksdagen bör ställa sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännage detta för regeringen.

20. Frivillig försvarsverksamhet, punkt 8 (C)

av Mikael Larsson (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2025/26:2822 av Mikael Larsson m.fl. (C) yrkandena 9 och 48 samt avslår motionerna
2025/26:2497 av Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M),
2025/26:3033 av Thomas Ragnarsson (M),
2025/26:3405 av Emma Berginger m.fl. (MP) yrkandena 61 och 62,
2025/26:3556 av Peter Hultqvist m.fl. (S) yrkandena 51–54 och 75 samt
2025/26:3776 av Mats Berglund m.fl. (MP) yrkandena 13 och 14.

Ställningstagande

De frivilliga försvarsorganisationerna och hemvärnet har en viktig roll i totalförsvaret genom att de bidrar till bemanning, folkförankring och försvarsvilja i hela landet. Men de behöver bättre förutsättningar för att verka och bidra fullt ut till bemanningen inom totalförsvaret under höjd beredskap och krig. Det är också angeläget att stärka de frivilliga försvarsorganisationernas roll i totalförsvaret. Riksdagen bör därför ställa sig bakom det som anförs i reservationen om frivilliga försvarsorganisationer och hemvärnet samt om stärkt frivillighet och de frivilliga försvarsorganisationernas roll och tillkännage detta för regeringen.

21. Frivillig försvarsverksamhet, punkt 8 (MP)

av Ulf Holm (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2025/26:3405 av Emma Berginger m.fl. (MP) yrkandena 61 och 62 samt
2025/26:3776 av Mats Berglund m.fl. (MP) yrkandena 13 och 14 samt avslår motionerna
2025/26:2497 av Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M),
2025/26:2822 av Mikael Larsson m.fl. (C) yrkandena 9 och 48,
2025/26:3033 av Thomas Ragnarsson (M) och
2025/26:3556 av Peter Hultqvist m.fl. (S) yrkandena 51–54 och 75.

Ställningstagande

Frivilliga försvarsorganisationer och frivilliga resursgrupper spelar en viktig roll i arbetet med att stärka samhällets krisberedskap och civila försvar. För att fler ska kunna bidra till totalförsvaret behöver förutsättningarna förbättras för civilpersoner att delta i utbildning och träningsverksamhet inom de frivilliga

försvarsorganisationerna. Det är också viktigt att det finns frivilliga resursgrupper i varje kommun för att stärka den lokala beredskapen.

Det naturnära friluftslivet och civilsamhället besitter kompetens och kunskap som kan bidra till att stärka beredskapen inför kriser och ytterst krig. Friluftsrörelsen organiserar många människor och har en stark lokal närvaro i hela landet. Friluftsrörelsen bör därför tydligare kopplas till det civila försvaret och totalförsvarsplaneringen. Vidare bör friluftorganisationer kunna söka resurser inom ramen för den civila beredskapen, exempelvis för kurser och utbildningar i civil beredskap.

Riksdagen bör ställa sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännage detta för regeringen.

22. Personalförsörjning inom räddningstjänsten, punkt 10 (S, V)

av Peter Hultqvist (S), Johan Andersson (S), Hanna Westerén (S), Erik Ezelius (S), Hanna Gunnarsson (V) och Markus Selin (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2025/26:3556 av Peter Hultqvist m.fl. (S) yrkande 84 och avslår motionerna

2025/26:662 av Kristoffer Lindberg (S),

2025/26:779 av Lena Bäckelin och Marie Olsson (båda S),

2025/26:1639 av Alexander Christiansson (SD) yrkandena 1 och 2,

2025/26:2311 av Ann-Sofie Lifvenhage (M),

2025/26:2822 av Mikael Larsson m.fl. (C) yrkande 37 och

2025/26:3405 av Emma Berginger m.fl. (MP) yrkandena 57 och 60.

Ställningstagande

Det finns behov av att utveckla och stärka landets räddningstjänster. Därför anser vi att rekryteringen av deltidsbrandmän bör ses över. Riksdagen bör ställa sig bakom det som anförs i reservationen om att stärka landets räddningstjänster och deras rekrytering och tillkännage detta för regeringen.

23. Personalförsörjning inom räddningstjänsten, punkt 10 (C)

av Mikael Larsson (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2025/26:2822 av Mikael Larsson m.fl. (C) yrkande 37 och
avslår motionerna

2025/26:662 av Kristoffer Lindberg (S),

2025/26:779 av Lena Bäckelin och Marie Olsson (båda S),

2025/26:1639 av Alexander Christiansson (SD) yrkandena 1 och 2,

2025/26:2311 av Ann-Sofie Lifvenhage (M),

2025/26:3405 av Emma Berginger m.fl. (MP) yrkandena 57 och 60 samt

2025/26:3556 av Peter Hultqvist m.fl. (S) yrkande 84.

Ställningstagande

Det är viktigt att stärka rekryteringen till deltidsbrandkåren. I många delar av landet har det under en längre tid varit svårt att rekrytera deltidsbrandmän, vilket riskerar att påverka räddningstjänstens förmåga. Samtidigt finns det kommuner som har lyckats bättre i sitt rekryteringsarbete. Jag menar därför att erfarenheter från sådana kommuner bör tas till vara och spridas så att fler kommuner kan dra nytta av dem i sitt arbete med att stärka rekryteringen. Riksdagen bör därför ställa sig bakom det som anförs i reservationen om att ta fram och sprida goda exempel från kommuner som lyckats med rekryteringen till deltidsbrandkåren och tillkänna detta för regeringen.

24. Personalförsörjning inom räddningstjänsten, punkt 10 (MP)

av Ulf Holm (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2025/26:3405 av Emma Berginger m.fl. (MP) yrkandena 57 och 60 samt
avslår motionerna

2025/26:662 av Kristoffer Lindberg (S),

2025/26:779 av Lena Bäckelin och Marie Olsson (båda S),

2025/26:1639 av Alexander Christiansson (SD) yrkandena 1 och 2,
2025/26:2311 av Ann-Sofie Lifvenhage (M),
2025/26:2822 av Mikael Larsson m.fl. (C) yrkande 37 och
2025/26:3556 av Peter Hultqvist m.fl. (S) yrkande 84.

Ställningstagande

Räddningstjänsten har en central roll i samhällets krisberedskap och i det civila försvaret. För att stärka denna verksamhet behöver förutsättningarna att arbeta inom räddningstjänsten förbättras, även för dem som tjänstgör på deltid eller engagerar sig ideellt. Det finns också behov av att tydliggöra rollerna mellan olika frivilliga försvarsorganisationer så att deras kompetens och resurser bättre kan tas till vara vid höjd beredskap. Riksdagen bör därför ställa sig bakom det som anförs i reservationen om att förstärka räddningstjänsten och förbättra förutsättningarna att arbeta för räddningstjänsten och i ideell verksamhet, även på deltid, samt om att MSB, numera MCF, bör ges i uppdrag att koordinera och tydliggöra samarbetet mellan räddningstjänsten och olika ideella aktörer, och tillkännage detta för regeringen.

25. Skydd för utländsk personal, punkt 11 (MP)

av Ulf Holm (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 11 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2025/26:509 av Annika Hirvonen m.fl. (MP) yrkande 2.

Ställningstagande

Under 2001–2021 närvarade svenska trupper i Afghanistan. För att kunna genomföra sitt uppdrag var dessa trupper beroende av lokalanställd personal för tolkning och för andra arbetsuppgifter. Personer som arbetat för utländska styrkor i Afghanistan förföljs nu av talibanerna. Läget är akut. Det är fråga om liv och död. Jag anser att Sverige har ett särskilt ansvar för människor som nu riskerar livet till följd av att de arbetat nära svensk militär i Afghanistan. Jag ser även att det i förlängningen skulle kunna leda till att färre är benägna att ta anställning för Sverige jämfört med andra länder som faktiskt tagit det här ansvaret fullt ut. Därför ser jag ett behov av att utforma en ordning som tryggar medarbetare som bistår svenska styrkor i utlandet i liknande situationer i framtiden. Därför föreslår jag att regeringen tar fram en ordning som säkerställer skydd för utländsk personal som bistår svenska styrkor i utlandet.

26. Systemet med adjutanter, punkt 12 (V)

av Hanna Gunnarsson (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 12 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2025/26:2790 av Jessica Wetterling m.fl. (V) yrkande 4.

Ställningstagande

I dag är det Försvarsmakten som står för lön och ersättningar till adjutanterna. Jag anser inte att kostnaden för adjutanterna, när de tjänstgör vid hovet, ska bäras av försvaret eller någon annan statlig myndighet och anser därför att regeringen bör ta initiativ till en översyn av hela systemet med adjutanter som omfattar såväl finansiering som funktion.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden 2025/26

2025/26:199 av Hanna Gunnarsson m.fl. (V):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör avskaffa de tidsbegränsade anställningarna i lagen om vissa försvarsmaktsanställningar (2012:332) i syfte att öka tryggheten för de anställda och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör genomföra förslaget om indexreglering av de totalförsvarspiktigas dag ersättning och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen även bör utreda en höjning av förplagnadsersättningen, den ersättning värnpliktiga får när de inte är i tjänst, och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör utreda ersättning för när totalförsvarspiktiga genomför skarp tjänst, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Försvarsmakten bör uppdras att återkomma med en plan för hur man ska uppnå en jämn könsfördelning på organisationens olika nivåer, inklusive i hemvärdet, till senast 2038 och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Försvarsmakten bör uppdras att genomföra en årlig jämställdhetskartläggning för att följa arbetet med hur jämställdheten utvecklas och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:509 av Annika Hirvonen m.fl. (MP):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ta fram en ordning som säkerställer skydd för utländsk personal som bistår svenska styrkor utomlands, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2025/26:545 av Isak From m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om egen regi och kontroll i försvaret och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:662 av Kristoffer Lindberg (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga en utredning av rekryteringsbehovet av räddningstjänstpersonal, de utmaningar som i dag finns för rekrytering samt möjliga lösningar och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:743 av Mikael Oscarsson (KD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att vidta riktade åtgärder för att stärka personalförsörjningen inom Försvarsmakten och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att höja attraktionskraften för officersyrket och förlänga karriärvägarna för soldater och sjömän och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över nuvarande system för GSS/K-soldaternas tjänstgöringstid och införa en mer flexibel prövning efter tolv år och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:756 av Kjell-Arne Ottosson (KD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillsätta en utredning om införande av ett obligatoriskt tjänstgöringsår för unga vuxna och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:779 av Lena Bäckelin och Marie Olsson (båda S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av riktat stöd till mikroföretagare för att underlätta rekrytering och bibehållande av deltidsbrandmän i glesbygd och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:889 av Magnus Manhammar (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inrätta en ny värnpliktig militärmusikkår i Norrland och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:960 av Mauricio Rojas och Gulan Avcı (båda L):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av att införa sex månaders civilplikt för alla ungdomar mellan 18 och 25 år organiserad inom totalförsvarets civila gren och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:994 av Christofer Bergenblock (C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tydliggöra lantbrukets funktion som en del av Sveriges totalförsvaret och möjliggöra

krigsplacering av personal inom lantbrukets verksamheter och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:1003 av Magnus Jacobsson (KD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att dra nytta av Sveriges jägare för att stärka Sveriges förmåga att klara längre kriser samt konflikter och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:1131 av Martina Johansson (C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör tillsätta en utredning för att föreslå vilka och på vilket sätt vapenfri värnplikt kan genomföras inom de verksamheter som är viktiga att fungera även i händelse av krig, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2025/26:1639 av Alexander Christiansson (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över deltidsbrandmännens arbetsvillkor och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skapa bättre förutsättningar för nyrekrytering av deltidsbrandmän och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:1937 av Jan Ericson (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över hur utlandssvenskars skyldigheter vid krig och kris kan förtydligas och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:1970 av Ann-Sofie Lifvenhage (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att underlätta för den som åtar sig efterfrågat arbete som stärker det civila försvaret, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2025/26:2102 av Sten Bergheden och Johanna Rantsi (båda M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att utreda om landets jägare och sportskyttar mer konkret skulle kunna ingå i totalförsvaret, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2025/26:2311 av Ann-Sofie Lifvenhage (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att underlätta att rekrytera medarbetare inom blåljusverksamheten genom särskilda satsningar och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:2368 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V):

12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen i kontakt med berörda myndigheter bör säkerställa att det finns tillgänglig information och nödvändiga rutiner för att möjliggöra uppgiftslämnande gällande sexuellt våld, sexuella trakasserier eller liknande missförhållanden för anställda inom Försvarsmakten oavsett arbetsplats, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2025/26:2497 av Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör överväga att verka för inrättandet av en central frivilligplattform i syfte att stärka det civila försvaret och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:2525 av Mattias Eriksson Falk och Roger Hedlund (båda SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att fler individer ska ges möjlighet att genomgå grundutbildning inom Försvarsmakten och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:2684 av Niklas Karlsson (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om de militära musikkårens förutsättningar och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:2790 av Jessica Wetterling m.fl. (V):

4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ta initiativ till en översyn av systemet med adjutanter vid hovet som omfattar såväl finansiering som funktion och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:2807 av Markus Wiechel m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att öka kunskapen kring veteranvården och veteraners behov och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillsätta en kommitté med uppgiften att samordna och förbättra mottagandet av veteraner och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillsätta en kommitté med syftet att effektivisera samordningen kring berörda instanser och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:2822 av Mikael Larsson m.fl. (C):

9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om frivilliga försvarsorganisationer och hemvärdet och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Pliktrådets ställning ska stärkas i syfte att stärka de värnpliktigas rättigheter och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att indexreglera värnpliktigas dagersättning för att den ska följa samhällets prisutveckling och tillkännager detta för regeringen.
17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om förplägnadsersättningen för värnpliktiga och kadetter och tillkännager detta för regeringen.
18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en målsättning att 40 procent av de värnpliktiga ska vara kvinnor år 2030 och tillkännager detta för regeringen.
19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Försvarsmakten behöver göra mer för att komma till rätta med ojämställdhet och ovälkomna beteenden och tillkännager detta för regeringen.
20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att försvarsmaktsledningen bör följa upp och utvärdera förbanden i fråga om deras jämställdhets- och likabehandlingsarbete och tillkännager detta för regeringen.
21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att säkerställa att kvinnliga soldater ska kunna genomföra övningar och strid med den utrustning de behöver och tillkännager detta för regeringen.
22. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om åtgärder för att undvika personalflykt och säkra personalförsörjningen inom Försvarsmakten och tillkännager detta för regeringen.
23. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det ska vara möjligt att anställa soldater för längre tid än i dag och tillkännager detta för regeringen.
24. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förbättra officersaspiranternas villkor och tillkännager detta för regeringen.
25. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om åtgärder för att skapa bättre möjligheter för reservofficerares tjänstgöring i Försvarsmakten och tillkännager detta för regeringen.
26. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utveckla stödet till veteraner och tillkännager detta för regeringen.
37. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta fram och sprida goda exempel från kommuner som lyckats med rekryteringen till deltidbrandkåren, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

41. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om civilpliktiga och räddningstjänst under höjd beredskap och tillkännager detta för regeringen.
48. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om stärkt frivillighet och de frivilliga försvarsorganisationernas roll och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:3033 av Thomas Ragnarsson (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att se över möjligheterna till ökad personaltillgång i frivilligorganisationerna i händelse av krig och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:3227 av Marlène Lund Kopparklint (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över hur sport- och jaktskytten kan stärkas som en resurs för totalförsvaret, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2025/26:3405 av Emma Berginger m.fl. (MP):

56. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda en ytterligare utökning av civilplikten för att kunna möta naturkatastrofer, konsekvenser av klimatförändringar och omfattande kriser inom vård och omsorg och tillkännager detta för regeringen.
57. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förstärka räddningstjänsten och förbättra förutsättningarna att arbeta för räddningstjänsten och i ideell verksamhet, även på deltid, och tillkännager detta för regeringen.
60. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) i uppdrag att koordinera och tydliggöra samarbetet mellan räddningstjänsten och olika ideella aktörer och tillkännager detta för regeringen.
61. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förbättra förutsättningarna för civilpersoner att kunna delta i utbildning och träningsverksamhet inom de frivilliga försvarsorganisationerna och tillkännager detta för regeringen.
62. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att frivilliga resursgrupper ska finnas i varje kommun och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:3406 av Emma Berginger m.fl. (MP):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Försvarsmusiken bör tillföras en värnpliktig försvarsmusikkår i Norrland och tillkännager detta för regeringen.

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utveckla och stärka Försvarsmusiken som en del av de stora investeringarna i vårt militära försvar och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om långsiktiga kontrakt för avtalsmusikkårerna – Göteborg Wind Orchestra och Gotlandsmusiken (Gotlands regementes musikkår) – och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:3409 av Emma Berginger m.fl. (MP):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att öka attraktiviteten i att tjänstgöra inom Försvarsmakten och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att minst 40 procent av Försvarsmaktens personal till år 2030 ska utgöras av kvinnor och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Försvarsmakten ska arbeta aktivt med jämställdhet och inkludering och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Försvarsmakten löpande ska utvärdera förbanden i fråga om deras jämställdhets- och likabehandlingsarbete och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Försvarsmakten ska säkerställa att kvinnliga soldater har tillgång till utrustning och skydd som inte hämmar deras rörelser och begränsar deras förmåga och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att säkerställa och utvärdera de arbetsrättsliga förhållandena inom Försvarsmakten sett till säkerhet i arbetet och frihet från trakasserier och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om attraktiva villkor, hög säkerhet i arbetet samt möjlighet till kompetensutveckling i tjänsten och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att indexreglera värnpliktigas dagersättning för att det smidigt ska följa samhällets prisutveckling på samma sätt som exempelvis CSN-bidrag och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ökade möjligheter för totalförsvarspliktiga som uppstår ersättning att arbeta, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Försvarsmakten ska säkerställa att befäl på alla nivåer har erforderlig kompetens vad gäller psykisk hälsa och suicidprevention, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka tillgången till psykosocialt stöd för veteraner och civilanställda och deras familjer och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:3556 av Peter Hultqvist m.fl. (S):

12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att antalet värnpliktiga år 2030 bör uppgå till 12 000 och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att som ett mer långsiktigt mål uttala fullföljandet av 20 000 värnpliktiga per år och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att personalreserv utnyttjas effektivt för krigsplacering och tillkännager detta för regeringen.
17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att möjliggöra för en senareläggning av det tredje utbildningsåret på officersutbildningen så att trupptjänstgöring infaller direkt efter andra året och tillkännager detta för regeringen.
21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inrätta en visselblåsarfunktion för värnpliktiga och tillkännager detta för regeringen.
23. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skapa förutsättningar för Försvarsmakten att ge de anställda goda villkor för att kunna rekrytera officerare, soldater och sjömän och tillkännager detta för regeringen.
24. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att GSS/K- och GSS/T-soldater i ökad utsträckning bör användas vid värnpliktsutbildning och tillkännager detta för regeringen.
25. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stödja Försvarsmakten i att undanröja hinder för reservofficerare och tidvis anställd personal att tjänstgöra i Försvarsmakten och tillkännager detta för regeringen.
26. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge reservofficerare rätt till tjänstledighet från civilt arbete och tillkännager detta för regeringen.
27. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att de värnpliktigas dagarsättning bör höjas i enlighet med förslag ifrån SOU 2025:86 Redo! Utredning om personalförsörjningen av det militära försvaret och tillkännager detta för regeringen.
28. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över kadetters villkor och ersättning och tillkännager detta för regeringen.
29. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en snabb översyn av ersättningssystemet inom hemvärdet bör genomföras i syfte

- att förbättra möjligheterna till rekrytering och tjänstgöring och tillkännager detta för regeringen.
46. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stödja Försvarsmakten i att aktivt arbeta med jämställdhet och inkludering för strävan mot en än mer diversifierad personalsammansättning och tillkännager detta för regeringen.
 47. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att uttala som målsättning att 40 procent av Försvarsmaktens anställda ska utgöras av kvinnor och tillkännager detta för regeringen.
 48. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förbättra förutsättningarna för hemvärnssoldater genom utökade övningsmöjligheter, stärkt materielförsörjning och höjd ersättning och tillkännager detta för regeringen.
 49. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utveckla en samlad nationell strategi för veteranpolitiken och tillkännager detta för regeringen.
 50. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att säkerställa en likvärdig samverkan mellan Försvarsmakten, kommuner och regioner kring veteraner och tillkännager detta för regeringen.
 51. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tydliggöra frivilligorganisationernas roll i totalförsvaret i nära dialog med MSB och länsstyrelserna och tillkännager detta för regeringen.
 52. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge frivilligorganisationerna långsiktiga och stabila ekonomiska förutsättningar med treåriga avtal och tillkännager detta för regeringen.
 53. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka och bredda rekryteringen till hemvärdet och de frivilliga försvarsorganisationerna och tillkännager detta för regeringen.
 54. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att instruktörer i frivilliga försvarsorganisationer bör ha rätt till tjänstledighet och tillkännager detta för regeringen.
 75. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utveckla verksamheten och stödet för civila insatspersoner och tillkännager detta för regeringen.
 80. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om utbyggnad av civilplikt och tillkännager detta för regeringen.
 84. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka landets räddningstjänster och deras rekrytering och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:3591 av Ardalan Shekarabi m.fl. (S):

8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om jämställdhet inom Försvarsmakten och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:3699 av Joar Forssell (L):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en modern personalpolitik för Försvarsmakten och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:3776 av Mats Berglund m.fl. (MP):

13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att friluftsrörelsen tydligare bör kopplas till det civila försvaret och totalförsvarsplaneringen och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att friluftsrörelsen ska kunna söka resurser inom ramen för den civila beredskapen och tillkännager detta för regeringen.